



Έγγραφο συνόδου

A9-0138/2020

20.7.2020

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ

σχετικά με την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη διαπίστωση της ύπαρξης σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης του κράτους δικαίου από τη Δημοκρατία της Πολωνίας
(COM(2017)0835 – 2017/0360R(NLE))

Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

Εισηγητής: Juan Fernando López Aguilar

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ.....	3
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....	29
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ Ή ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΕΘΕΣΑΝ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΕΙΣΗΓΗΤΗ	34
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ	35
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΑΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.....	45
ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.....	46

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη διαπίστωση της ύπαρξης σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης του κράτους δικαίου από τη Δημοκρατία της Πολωνίας
(COM(2017)0835 – 2017/0360R(NLE))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου (COM(2017)0835),
- έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 2 και το άρθρο 7 παράγραφος 1,
- έχοντας υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- έχοντας υπόψη την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και τα πρωτόκολλα που είναι συνημμένα σε αυτήν,
- έχοντας υπόψη την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου,
- έχοντας υπόψη τις διεθνείς συνθήκες των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα,
- έχοντας υπόψη τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης),
- έχοντας υπόψη το νομοθετικό ψήφισμά του της 20ής Απριλίου 2004 σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής που αφορά το άρθρο 7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση: Σεβασμός και προώθηση των αξιών στις οποίες βασίζεται η Ένωση¹,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, της 15ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με το άρθρο 7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση - Σεβασμός και προώθηση των αξιών στις οποίες βασίζεται η Ένωση²,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, της 11ης Μαρτίου 2014, με τίτλο «Ένα νέο πλαίσιο της ΕΕ για την ενίσχυση του κράτους δικαίου»³,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του, της 13ης Απριλίου 2016, σχετικά με την κατάσταση στην Πολωνία⁴,

¹ ΕΕ C 104 Ε της 30.4.2004, σ. 408.

² COM(2003)0606.

³ COM(2014)0158.

⁴ Κείμενα που εγκρίθηκαν, [P8_TA\(2016\)0123](#).

- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 14ης Σεπτεμβρίου 2016 σχετικά με τις πρόσφατες εξελίξεις στην Πολωνία και τις επιπτώσεις τους στα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως αυτά ορίζονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁵,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 15ης Νοεμβρίου 2017 σχετικά με την κατάσταση του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας στην Πολωνία⁶,
- έχοντας υπόψη την ενεργοποίηση από την Επιτροπή του διαρθρωμένου διαλόγου βάσει του πλαισίου για το κράτος δικαίου, του Ιανουαρίου 2016,
- έχοντας υπόψη τη σύσταση (ΕΕ) 2016/1374 της Επιτροπής, της 27ης Ιουλίου 2016, σχετικά με το κράτος δικαίου στην Πολωνία⁷,
- έχοντας υπόψη τη σύσταση (ΕΕ) 2017/146 της Επιτροπής, της 21ης Δεκεμβρίου 2016, σχετικά με το κράτος δικαίου στην Πολωνία, η οποία είναι συμπληρωματική προς τη σύσταση (ΕΕ) 2016/1374⁸,
- έχοντας υπόψη τη σύσταση (ΕΕ) 2017/1520 της Επιτροπής, της 26ης Ιουλίου 2017, σχετικά με το κράτος δικαίου στην Πολωνία, η οποία είναι συμπληρωματική προς τις συστάσεις (ΕΕ) 2016/1374 και (ΕΕ) 2017/146⁹,
- έχοντας υπόψη τη σύσταση (ΕΕ) 2018/103 της Επιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου 2017, σχετικά με το κράτος δικαίου στην Πολωνία, η οποία είναι συμπληρωματική προς τις συστάσεις της Επιτροπής (ΕΕ) 2016/1374, (ΕΕ) 2017/146 και (ΕΕ) 2017/1520¹⁰,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 1ης Μαρτίου 2018 σχετικά με την απόφαση της Επιτροπής να ενεργοποιήσει το άρθρο 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ όσον αφορά την κατάσταση στην Πολωνία¹¹,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 14ης Νοεμβρίου 2019 σχετικά με την ποινικοποίηση της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στην Πολωνία¹²,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 18ης Δεκεμβρίου 2019 σχετικά με τις δημόσιες διακρίσεις και τη ρητορική μίσους κατά των ατόμων ΛΟΑΔΜ, συμπεριλαμβανομένης της έννοιας των ζωνών χωρίς ΛΟΑΔΜ¹³,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 16ης Ιανουαρίου 2019 σχετικά με την κατάσταση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2017¹⁴,

⁵ Κείμενα που εγκρίθηκαν, [P8_TA\(2016\)0344](#).

⁶ Κείμενα που εγκρίθηκαν, [P8_TA\(2017\)0442](#).

⁷ ΕΕ L 217 της 12.8.2016, σ. 53.

⁸ ΕΕ L 22 της 27.1.2017, σ. 65.

⁹ ΕΕ L 228 της 2.9.2017, σ. 19.

¹⁰ ΕΕ L 17 της 23.1.2018, σ. 50.

¹¹ Κείμενα που εγκρίθηκαν [P8_TA\(2018\)0055](#).

¹² Κείμενα που εγκρίθηκαν, [P9_TA\(2019\)0058](#).

¹³ Κείμενα που εγκρίθηκαν, [P9_TA\(2019\)0101](#).

¹⁴ Κείμενα που εγκρίθηκαν, [P8_TA\(2019\)0032](#).

- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 3ης Μαΐου 2018 σχετικά με την πολυφωνία και την ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση¹⁵,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 16ης Ιανουαρίου 2020 σχετικά με τις εν εξελίξει ακροάσεις σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ σχετικά με την Πολωνία και την Ουγγαρία¹⁶,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 17ης Απριλίου 2020 σχετικά με τη συντονισμένη δράση της ΕΕ για την καταπολέμηση της πανδημίας COVID-19 και των συνεπειών της¹⁷,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 25ης Οκτωβρίου 2016 που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με τη θέσπιση μηχανισμού της ΕΕ για τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα¹⁸,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 13ης Φεβρουαρίου 2019 σχετικά με την εναντίωση στα δικαιώματα των γυναικών και στην ισότητα των φύλων στην ΕΕ¹⁹,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 28ης Νοεμβρίου 2019 σχετικά με την προσχώρηση της ΕΕ στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και άλλα μέτρα για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας²⁰,
- έχοντας υπόψη το νομοθετικό του ψήφισμα της 4ης Απριλίου 2019 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης στην περίπτωση γενικευμένων ελλείψεων όσον αφορά το κράτος δικαίου στα κράτη μέλη²¹,
- έχοντας υπόψη το νομοθετικό του ψήφισμα της 17ης Απριλίου 2019 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος «Δικαιώματα και αξίες»²²,
- έχοντας υπόψη τις τέσσερις διαδικασίες επί παραβάσει που κίνησε η Επιτροπή κατά της Πολωνίας σε σχέση με τη μεταρρύθμιση του πολωνικού δικαστικού συστήματος, εκ των οποίων οι δύο πρώτες είχαν ως αποτέλεσμα την έκδοση αποφάσεων του Δικαστηρίου²³, με τις οποίες διαπιστώνονται παραβιάσεις του άρθρου 19 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στο οποίο κατοχυρώνεται η

¹⁵ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P8_TA(2018)0204.

¹⁶ Κείμενα που εγκρίθηκαν, [P9_TA\(2020\)0014](#).

¹⁷ Κείμενα που εγκρίθηκαν, [P9_TA\(2020\)0054](#).

¹⁸ Κείμενα που εγκρίθηκαν, [P8_TA\(2016\)0409](#).

¹⁹ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P8_TA(2019)0111.

²⁰ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2019)0080.

²¹ Κείμενα που εγκρίθηκαν, [P8_TA\(2019\)0349](#).

²² Κείμενα που εγκρίθηκαν, P8_TA(2019)0407.

²³ Απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531· απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Νοεμβρίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-192/18, ECLI:EU:C:2019:924.

αρχή της πραγματικής δικαστικής προστασίας, ενώ οι δύο άλλες διαδικασίες εξακολουθούν να εκκρεμούν,

- έχοντας υπόψη τις τρεις ακροάσεις της Πολωνίας που πραγματοποίησε το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων το 2018 στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση αποστολής της 3ης Δεκεμβρίου 2018, μετά την επίσκεψη της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων στη Βαρσοβία από τις 19 έως τις 21 Σεπτεμβρίου 2018, και τις ακροάσεις σχετικά με την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Πολωνία, που πραγματοποιήθηκαν στην ίδια επιτροπή στις 20 Νοεμβρίου 2018 και στις 23 Απριλίου 2020,
 - έχοντας υπόψη τις ετήσιες εκθέσεις του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης,
 - έχοντας υπόψη τις συστάσεις του ΠΟΥ του 2018 σχετικά με την σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και τα συναφή δικαιώματα,
 - έχοντας υπόψη την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 24ης Ιουλίου 2014 στην υπόθεση *Al Nashiri* κατά Πολωνίας (προσφυγή αριθ. 28761/11),
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 89 και το άρθρο 105 παράγραφος 5 του Κανονισμού του,
 - έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων,
 - έχοντας υπόψη την προσωρινή έκθεση της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (A9-0138/2020),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και όπως αποτυπώνεται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στις διεθνείς συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι, εν αντιθέσει με το άρθρο 258 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν περιορίζεται στους τομείς που καλύπτονται από το δίκαιο της Ένωσης, όπως επισημαίνεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 15ης Οκτωβρίου 2003, και λαμβάνοντας υπόψη ότι, κατά συνέπεια, η Ένωση μπορεί να εκτιμήσει την ύπαρξη σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης των κοινών αξιών που αναφέρονται στο άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση όχι μόνο σε περίπτωση παραβίασης στο περιορισμένο αυτό πεδίο αλλά και σε περίπτωση παραβίασης σε τομέα στον οποίο τα κράτη μέλη ενεργούν αυτόνομα·

- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ύπαρξη σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης από κράτος μέλος των αξιών που αναφέρονται στο άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι ζήτημα που αφορά αποκλειστικά το συγκεκριμένο κράτος μέλος όπου εκδηλώνεται ο κίνδυνος, αλλά έχει αρνητικό αντίκτυπο για τα άλλα κράτη μέλη, για την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών και για την ίδια τη φύση της Ένωσης·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα κράτη μέλη έχουν, σύμφωνα με το άρθρο 49 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, δεσμευτεί, ελεύθερα και σε εθελοντική βάση, να τηρούν τις κοινές αξίες που αναφέρονται στο άρθρο 2 αυτής·
1. δηλώνει ότι οι ανησυχίες του Κοινοβουλίου αφορούν τα ακόλουθα ζητήματα:
 - τη λειτουργία του νομοθετικού και του εκλογικού συστήματος,
 - την ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας και τα δικαιώματα των δικαστών,
 - την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων·
 2. επαναλαμβάνει τη θέση του, την οποία έχει εκφράσει σε διάφορα ψηφίσματά του σχετικά με την κατάσταση του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας στην Πολωνία, ότι τα γεγονότα και οι τάσεις που αναφέρονται στο παρόν ψήφισμα αποτελούν στο σύνολό τους συστημική απειλή κατά των αξιών του άρθρου 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και συνιστούν σαφή κίνδυνο σοβαρής παραβίασης αυτών·
 3. εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για το γεγονός ότι, παρά τις τρεις ακροάσεις με τις αρχές της Πολωνίας που πραγματοποιήθηκαν στο Συμβούλιο, τις πολλαπλές ανταλλαγές απόψεων στην Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με την παρουσία των πολωνικών αρχών, τις ανησυχητικές εκθέσεις των Ηνωμένων Εθνών, του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) και του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και τις τέσσερις διαδικασίες επί παραβάσει που έχει κινήσει Επιτροπή, η κατάσταση του κράτους δικαίου στην Πολωνία όχι μόνο δεν έχει αντιμετωπιστεί, αλλά έχει επιδεινωθεί σοβαρά μετά την ενεργοποίηση της διαδικασίας που αναφέρεται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ· είναι της άποψης ότι οι συζητήσεις στο Συμβούλιο στο πλαίσιο της διαδικασίας που ορίζεται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ δεν είναι ούτε τακτικές ούτε δομημένες και δεν έχουν καταφέρει ούτε να αντιμετωπίσουν επαρκώς τα ουσιαστικά ζητήματα που επέφεραν την ενεργοποίηση της διαδικασίας ούτε να χαρτογραφήσουν καταλλήλως τον αντίκτυπο που έχουν οι ενέργειες της πολωνικής κυβέρνησης στις αξίες που αναφέρονται στο άρθρο 2 της ΣΕΕ·
 4. σημειώνει ότι η αιτιολογημένη πρόταση της Επιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου 2017, δυνάμει του άρθρου 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ σχετικά με το κράτος δικαίου στην Πολωνία, που αφορά πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη διαπίστωση της ύπαρξης σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης του κράτους δικαίου²⁴ από τη Δημοκρατία της Πολωνίας, έχει περιορισμένο πεδίο εφαρμογής, συγκεκριμένα την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Πολωνία υπό την στενή έννοια της ανεξαρτησίας της δικαστικής εξουσίας· θεωρεί επιτακτική την ανάγκη να διευρυνθεί το πεδίο της αιτιολογημένης πρότασης, με το να συμπεριληφθούν σαφείς κίνδυνοι σοβαρών

²⁴ COM(2017)0835.

παραβιάσεων άλλων βασικών αξιών της Ένωσης, ιδίως της δημοκρατίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων·

5. εκφράζει την άποψη ότι, βάσει των τελευταίων εξελίξεων στις τρέχουσες ακρόασεις σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ, υπογραμμίζεται και πάλι η άμεση ανάγκη για τη δημιουργία ενός συμπληρωματικού και προληπτικού μηχανισμού της Ένωσης για τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως προτάθηκε στο ψήφισμά του, της 25ης Οκτωβρίου 2016·
6. επαναλαμβάνει τη θέση του σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης σε περίπτωση γενικευμένων ελλείψεων όσον αφορά το κράτος δικαίου στα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης να διασφαλιστούν τα δικαιώματα των δικαιούχων, και καλεί το Συμβούλιο να ξεκινήσει διοργανικές διαπραγματεύσεις το συντομότερο δυνατόν·
7. επαναλαμβάνει τη θέση του όσον αφορά το δημοσιονομικό κονδύλιο για το νέο πρόγραμμα «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» εντός του επόμενου Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου, και ζητεί από το Συμβούλιο και την Επιτροπή να εξασφαλίσουν τη χορήγηση επαρκούς χρηματοδότησης προς εθνικές και τοπικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για την αύξηση της υποστήριξης από τους πολίτες της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων στα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της Πολωνίας·

Η λειτουργία του νομοθετικού και του εκλογικού συστήματος στην Πολωνία

Χρήση αρμοδιοτήτων συνταγματικής αναθεώρησης από το Πολωνικό Κοινοβούλιο

8. καταγγέλλει το γεγονός ότι το Πολωνικό Κοινοβούλιο άσκησε αρμοδιότητες συνταγματικής αναθεώρησης, τις οποίες δεν διέθετε καθώς ενεργούσε ως κοινός νομοθέτης, όταν εξέδωσε τον νόμο της 22ας Δεκεμβρίου 2015 για την τροποποίηση του νόμου περί του Συνταγματικού Δικαστηρίου²⁵ και τον νόμο της 22ας Ιουλίου 2016 περί του Συνταγματικού Δικαστηρίου²⁶, όπως διαπίστωσε το Συνταγματικό Δικαστήριο στις αποφάσεις του της 9ης Μαρτίου²⁷, της 11ης Αυγούστου²⁸ και της 7ης Νοεμβρίου 2016^{29,30}.
9. εκφράζει, επιπλέον, τη δυσαρέσκεια του για το γεγονός ότι το Πολωνικό Κοινοβούλιο ενέκρινε πολλές ιδιαίτερα ευαίσθητες νομοθετικές πράξεις σε μια περίοδο κατά την οποία δεν διασφαλίζεται πλέον στην πραγματικότητα η ανεξάρτητη συνταγματική αναθεώρηση των νόμων, όπως τον νόμο της 30ής Δεκεμβρίου 2015 για την

²⁵ Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. 2015 poz. 2217).

²⁶ Ustawa z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. 2016 poz. 1157).

²⁷ Απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της 9ης Μαρτίου 2016, K 47/15.

²⁸ Απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της 11ης Αυγούστου 2016, K 39/16.

²⁹ Απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της 7ης Νοεμβρίου 2016, K 44/16.

³⁰ Βλ. γνωμοδότηση της Επιτροπής της Βενετίας της 14ης Οκτωβρίου 2016 σχετικά με τον νόμο της 22ας Ιουλίου 2016 περί του Συνταγματικού Δικαστηρίου, γνωμοδότηση αριθ. 860/2016, σκέψη 127· Αιτιολογημένη πρόταση της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2017, παράγραφοι 91 και εξής.

τροποποίηση του νόμου σχετικά με τη δημόσια διοίκηση και ορισμένων άλλων νόμων³¹, τον νόμο της 15ης Ιανουαρίου 2016 για την τροποποίηση του νόμου σχετικά με την αστυνομία και ορισμένων άλλων νόμων³², τον νόμο της 28ης Ιανουαρίου 2016 σχετικά με την εισαγγελία³³, τον νόμο της 28ης Ιανουαρίου 2016 σχετικά με κανονισμούς για την εφαρμογή του νόμου σχετικά με την εισαγγελία³⁴, τον νόμο της 18ης Μαρτίου 2016 για την τροποποίηση του νόμου σχετικά με τον Συνήγορο του Πολίτη και ορισμένων άλλων νόμων³⁵, τον νόμο της 22ας Ιουνίου 2016 σχετικά με το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης³⁶, τον νόμο της 10ης Ιουνίου 2016 σχετικά με τα μέτρα καταπολέμησης της τρομοκρατίας³⁷, καθώς και αρκετούς άλλους νόμους που αναδιοργανώνουν εκ θεμελίων το δικαστικό σύστημα³⁸.

Η χρήση ταχείας νομοθετικής διαδικασίας

10. εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για τη συχνή χρήση ταχείας νομοθετικής διαδικασίας από το Πολωνικό Κοινοβούλιο για την έγκριση κρίσιμων νομοθετικών πράξεων με αντικείμενο τον επανασχεδιασμό της οργάνωσης και της λειτουργίας των δικαστηρίων, χωρίς ουσιαστική διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένης της δικαστικής κοινότητας³⁹.

Εκλογικός νόμος και οργάνωση των εκλογών

11. σημειώνει με ανησυχία ότι, σύμφωνα με τον ΟΑΣΕ, η μεροληπτική στάση των μέσων ενημέρωσης και η ρητορική της μισαλλοδοξίας στην προεκλογική εκστρατεία για τις κοινοβουλευτικές εκλογές του Οκτωβρίου του 2019 προκάλεσαν ιδιαίτερο προβληματισμό⁴⁰ και ότι, ενώ όλοι οι υποψήφιοι ήταν σε θέση να πραγματοποιήσουν εκστρατείες ελεύθερα, ανώτεροι δημόσιοι υπάλληλοι χρησιμοποίησαν δημόσια χρηματοδοτούμενες εκδηλώσεις για να περάσουν προεκλογικά μηνύματα· σημειώνει, επιπλέον, ότι η κυριαρχία του κυβερνώντος κόμματος στα δημόσια μέσα ενημέρωσης ενίσχυσε περαιτέρω το πλεονέκτημα που διαθέτει⁴¹.
12. εκφράζει την ανησυχία του για το γεγονός ότι το νέο Τμήμα Εκτάκτου Ελέγχου και Δημοσίων Υποθέσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου (εφεξής «έκτακτο τμήμα»), το

³¹ Ustawa z dnia 30 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o służbie cywilnej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2016 poz. 34).

³² Ustawa z dnia 15 stycznia 2016 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2016 poz. 147).

³³ Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U. 2016 poz. 177).

³⁴ Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o prokuraturze (Dz.U. 2016 poz. 178).

³⁵ Ustawa z dnia 18 marca 2016 r. o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2016 poz. 677).

³⁶ Ustawa z dnia 22 czerwca 2016 r. o Radzie Mediów Narodowych (Dz.U. 2016 poz. 929).

³⁷ Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz.U. 2016 poz. 904).

³⁸ Βλ. αιτιολογημένη πρόταση της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2017, παράγραφοι 112-113.

³⁹ ENCJ, Δήλωση της Βαρσοβίας της 3ης Ιουνίου 2016.

⁴⁰ ΟΑΣΕ/Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Statement of Preliminary Findings and Conclusions after its Limited Election Observation Mission (Δήλωση προκαταρκτικών πορισμάτων και συμπερασμάτων μετά την περιορισμένη αποστολή παρακολούθησης εκλογών), 14 Οκτωβρίου 2019.

⁴¹ ΟΑΣΕ/Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Limited Election Observation Mission Final Report on the parliamentary elections of 13 October 2019 (Τελική έκθεση της περιορισμένης αποστολής παρακολούθησης εκλογών σχετικά με τις κοινοβουλευτικές εκλογές της 13ης Οκτωβρίου 2019), Βαρσοβία, 14 Φεβρουαρίου 2020.

οποίο απαρτίζεται στην πλειοψηφία του από μέλη που έχει διορίσει το νέο Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο και ενδέχεται να μην μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητο δικαστήριο κατά την αξιολόγηση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής το «Δικαστήριο», πρόκειται στο εξής να εξακριβώνει την εγκυρότητα των εκλογών και να εξετάζει τις εκλογικές διαφορές· σημειώνει ότι το γεγονός αυτό εγείρει σοβαρές ανησυχίες όσον αφορά τη διάκριση των εξουσιών και τη λειτουργία της πολωνικής δημοκρατίας, δεδομένου ότι καθιστά τον δικαστικό έλεγχο των εκλογικών διαφορών ιδιαίτερα ευάλωτο στην άσκηση πολιτικής επιρροής και μπορεί να δημιουργήσει ανασφάλεια δικαίου όσον αφορά την εγκυρότητα του εν λόγω ελέγχου⁴².

13. σημειώνει ότι, στον κώδικά της περί της ορθής πρακτικής σε εκλογικά ζητήματα του 2002⁴³, η Επιτροπή της Βενετίας παρέχει σαφείς κατευθυντήριες γραμμές για τη διεξαγωγή γενικών εκλογών κατά τη διάρκεια καταστάσεων δημόσιας έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένων επιδημιών· σημειώνει ότι, παρόλο που ο κώδικας προβλέπει τη δυνατότητα εφαρμογής κατ' εξαίρεση ρυθμίσεων διεξαγωγής ψηφοφορίας, οποιεσδήποτε τροποποιήσεις για τη θέσπιση τέτοιων ρυθμίσεων μπορούν να εξεταστούν μόνο σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές βέλτιστες πρακτικές, «αν διασφαλίζεται η αρχή της ελεύθερης ψηφοφορίας»· θεωρεί ότι αυτό δεν ισχύει στην περίπτωση των τροποποιήσεων του εκλογικού πλαισίου για τις προεδρικές εκλογές που επρόκειτο να διεξαχθούν στις 10 Μαΐου 2020, δεδομένου ότι θα μπορούσαν να παρεμποδίσουν τη δίκαιη, μυστική και κατά τρόπο ισότιμο διενέργεια των εκλογών, με πλήρη σεβασμό του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή⁴⁴ και σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴⁵. σημειώνει, επιπλέον, ότι οι εν λόγω τροποποιήσεις έρχονται σε αντίθεση με τη νομολογία του Πολωνικού Συνταγματικού Δικαστηρίου που είχε εκδοθεί όταν ο συνταγματικός έλεγχος εξακολουθούσε να ασκείται με αποτελεσματικό τρόπο, και η οποία όριζε ότι ο εκλογικός κώδικας δεν πρέπει να τροποποιείται 6 μήνες πριν από οποιαδήποτε εκλογική διαδικασία· σημειώνει με ανησυχία ότι η ανακοίνωση για την αναβολή των προεδρικών εκλογών έγινε μόλις 4 ημέρες πριν από την προβλεπόμενη ημερομηνία·

Ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας και άλλων θεσμών και δικαιώματα των δικαστών στην Πολωνία

⁴² Επιτροπή της Βενετίας, Γνωμοδότηση της 8ης-9ης Δεκεμβρίου 2017, CDL-AD(2017)031, παρ. 43· σύσταση (ΕΕ) 2018/103 της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2017 σχετικά με το κράτος δικαίου στην Πολωνία, συμπληρωματική προς τις συστάσεις (ΕΕ) 2016/1374, (ΕΕ) 2017/146 και (ΕΕ) 2017/1520, παρ. 25.

⁴³ Επιτροπή της Βενετίας, CDL-AD (2002) 23, Γνωμοδότηση αριθ. 190/2002, Κώδικας ορθής πρακτικής σε εκλογικά ζητήματα. Κατευθυντήριες γραμμές και αιτιολογική έκθεση, 30 Οκτωβρίου 2002· Βλ., επίσης, Επιτροπή της Βενετίας, CDL-PI(2020)005rev-e, Report on Respect for Democracy Human Rights and Rule of Law during States of Emergency (Έκθεση για τον σεβασμό της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου κατά τη διάρκεια καταστάσεων έκτακτης ανάγκης) - Σκέψεις, παρ. 23.

⁴⁴ Βλ., επίσης, ΟΑΣΕ/Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Opinion on the draft act on special rules for conducting the general election of the President of the Republic of Poland ordered in 2020 (Senate Paper No. 99) [Γνωμοδότηση επί του σχεδίου νόμου σχετικά με τους ειδικούς κανόνες για τη διεξαγωγή των γενικών εκλογών του Προέδρου της Δημοκρατίας της Πολωνίας που ζητήθηκε το 2020 (Έγγραφο της Γερουσίας αριθ. 99)], 27 Απριλίου 2020.

⁴⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

Μεταρρύθμιση του συστήματος απονομής δικαιοσύνης – Γενικές παρατηρήσεις

14. αναγνωρίζει ότι, παρόλο που η οργάνωση του συστήματος απονομής δικαιοσύνης αποτελεί εθνική αρμοδιότητα, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί επανειλημμένως ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τους δυνάμει του ενωσιακού δικαίου κατά την άσκηση αυτής της αρμοδιότητας· επαναλαμβάνει ότι οι εθνικοί δικαστές είναι και Ευρωπαίοι δικαστές, οι οποίοι εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης, το οποίο καθιστά την ανεξαρτησία τους κοινή μέριμνα για την Ένωση, συμπεριλαμβανομένου του Δικαστηρίου, το οποίο οφείλει να επιβάλλει τον σεβασμό του κράτους δικαίου, όπως ορίζεται στο άρθρο 19 της ΣΕΕ και στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής ο «Χάρτης»), στον τομέα της εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης· καλεί τις πολωνικές αρχές να σέβονται και να διατηρούν την ανεξαρτησία των πολωνικών δικαστηρίων·

Σύνθεση και λειτουργία του Συνταγματικού Δικαστηρίου

15. υπενθυμίζει ότι οι νόμοι που αφορούν το Συνταγματικό Δικαστήριο, οι οποίοι εγκρίθηκαν στις 22 Δεκεμβρίου 2015 και στις 22 Ιουλίου 2016, καθώς και η δέσμη των τριών νόμων που εγκρίθηκαν στο τέλος του 2016⁴⁶, υπονόμευσαν σοβαρά την ανεξαρτησία και τη νομιμότητα του Συνταγματικού Δικαστηρίου και ότι οι νόμοι της 22ας Δεκεμβρίου 2015 και της 22ας Ιουλίου 2016 κρίθηκαν αντισυνταγματικοί από το Συνταγματικό Δικαστήριο στις 9 Μαρτίου 2016 και στις 11 Αυγούστου 2016, αντιστοίχως· υπενθυμίζει ότι οι πολωνικές αρχές δεν δημοσίευσαν ούτε εκτέλεσαν τις εν λόγω αποφάσεις· εκφράζει τη βαθιά του δυσαρέσκεια για το γεγονός ότι η συνταγματικότητα των πολωνικών νόμων δεν μπορεί πλέον να διασφαλισθεί αποτελεσματικά στην Πολωνία, από τότε που άρχισαν να ισχύουν οι προαναφερόμενες νομοθετικές αλλαγές⁴⁷· καλεί την Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο να κινήσει διαδικασία επί παραβάσει σε σχέση με τη νομοθεσία για το Συνταγματικό Δικαστήριο, την παράνομη σύνθεσή του και τον ρόλο του στην παρεμπόδιση της συμμόρφωσης με τη προδικαστική απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΕ της 19ης Νοεμβρίου 2019⁴⁸·

Καθεστώτα συνταξιοδότησης, διορισμού και πειθαρχικών διαδικασιών για τους δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου

16. υπενθυμίζει ότι, το 2017, οι αλλαγές στη μέθοδο καθορισμού των υποψηφίων για τη θέση του Πρώτου Προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου (εφεξής ο «Πρώτος Πρόεδρος») κατέστησαν στην πράξη άνευ ουσίας τη συμμετοχή των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου στη διαδικασία επιλογής· καταγγέλλει το γεγονός ότι ο νόμος της 20ής Δεκεμβρίου 2019 που τροποποιεί τον νόμο περί της οργάνωσης των κοινών

⁴⁶ Ustawa z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz.U. 2016 poz. 2072); ustawa z dnia 30 listopada 2016 r. o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz.U. 2016 poz. 2073); Ustawa z dnia 13 grudnia 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz.U. 2016 poz. 2074).

⁴⁷ Γνωμοδότηση της Επιτροπής της Βενετίας της 14ης-15ης Οκτωβρίου 2016, παρ. 128· ΟΗΕ, Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Concluding observations on the seventh periodic report of Poland (Συμπερασματικές παρατηρήσεις σχετικά με την έβδομη περιοδική έκθεση της Πολωνίας), 31 Οκτωβρίου 2016, παρ. 7-8· Σύσταση (EE) 2017/1520 της Επιτροπής.

⁴⁸ Απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Νοεμβρίου 2019, A.K. και άλλοι κατά Sąd Najwyższy, C-585/18, C-624/18 και C-625/18, ECLI:EU:C:2019:982.

δικαστηρίων, τον νόμο περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ορισμένους άλλους νόμους⁴⁹ (ο «νόμος της 20ής Δεκεμβρίου 2019») μειώνει έτι περαιτέρω τη συμμετοχή των δικαστών στη διαδικασία επιλογής του Πρώτου Προέδρου, θεσπίζοντας μια θέση ασκούντος καθήκοντα Πρώτου Προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου (εφεξής ο «ασκών καθήκοντα Πρώτου Προέδρου») που διορίζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Πολωνίας, και μειώνοντας την απαρτία στον τρίτο γύρο σε 32 μόνον από τους 125 δικαστές, εγκαταλείποντας έτσι στην ουσία το μοντέλο επιμερισμού των εξουσιών μεταξύ του Προέδρου της Δημοκρατίας της Πολωνίας και της κοινότητας των δικαστών, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 183 παράγραφος 3 του Συντάγματος της Πολωνίας⁵⁰.

17. σημειώνει με προβληματισμό τις παρατυπίες σχετικά με τον διορισμό του ασκούντος καθήκοντα Πρώτου Προέδρου και τις περαιτέρω ενέργειές του· εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για το γεγονός ότι η διαδικασία εκλογής των υποψηφίων για τη θέση του Πρώτου Προέδρου δεν ήταν σύμφωνη με το άρθρο 183 του Πολωνικού Συντάγματος ή τον Κανονισμό Διαδικασίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου και παραβίασε βασικά πρότυπα διασκέψεων μεταξύ των μελών της Γενικής Συνέλευσης των Δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου (εφεξής η «Γενική Συνέλευση»)· σημειώνει με λύπη ότι οι αμφιβολίες σχετικά με την εγκυρότητα της εκλογικής διαδικασίας στη Γενική Συνέλευση, καθώς και σχετικά με την αμεροληψία και την ανεξαρτησία των εκτελούντων χρέη Προέδρου κατά τη διάρκεια της εκλογικής διαδικασίας, θα μπορούσαν να υπονομεύσουν περαιτέρω τη διάκριση των εξουσιών και τη νομιμότητα του νέου Πρώτου Προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου που διορίστηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Πολωνίας στις 25 Μαΐου 2020 και, επομένως, να θέσουν υπό αμφισβήτηση την ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου· υπενθυμίζει ότι παρόμοιες παραβιάσεις του νόμου από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Πολωνίας υπήρξαν κατά τον διορισμό του Προέδρου του Συνταγματικού Δικαστηρίου·
18. συμεριζεται την ανησυχία της Επιτροπής για το γεγονός ότι η εξουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας της Πολωνίας (και σε ορισμένες περιπτώσεις του Υπουργού Δικαιοσύνης) να ασκεί επιρροή σε πειθαρχικές διαδικασίες κατά δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου με τον διορισμό υπευθύνου πειθαρχικών διαδικασιών ο οποίος αναλαμβάνει τη διερεύνηση της υπόθεσης, αποκλείοντας τον υπεύθυνο πειθαρχικών διαδικασιών του Ανωτάτου Δικαστηρίου από εν εξελίξει διαδικασίες, εγείρει ανησυχίες σχετικά με την αρχή της διάκρισης των εξουσιών και ενδέχεται να θίγει την ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας⁵¹.
19. υπενθυμίζει ότι το Δικαστήριο της ΕΕ έκρινε, στην απόφασή του της 24ης Ιουνίου 2019⁵², ότι η μείωση της ηλικίας συνταξιοδότησης των εν ενεργεία δικαστών του

⁴⁹ Ustawa z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 190).

⁵⁰ Επιτροπή της Βενετίας και Διεύθυνση συνεργασίας για την τοπική και περιφερειακή δημοκρατία του Συμβουλίου της Ευρώπης (DGI), Επείγουσα κοινή γνωμοδότηση της 16ης Ιανουαρίου 2020, CDL-PI(2020)002, παρ. 51-55.

⁵¹ Βλ. αιτιολογημένη πρόταση της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2017, COM(2017) 835, παρ. 133. Βλ., επίσης, ΟΑΣΕ/ODIHR, Opinion on Certain Provisions of the Draft Act on the Supreme Court of Poland (as of 26 September 2017) [(Γνωμοδότηση σχετικά με ορισμένες διατάξεις του νομοσχεδίου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Πολωνίας (στις 26 Σεπτεμβρίου 2017)], 13 Νοεμβρίου 2017, σ. 33.

⁵² Απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531.

Ανωτάτου Δικαστηρίου αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης και παραβιάζει την αρχή της μονιμότητας των δικαστών και, κατά συνέπεια, την αρχή της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, έχοντας προηγουμένως εγκρίνει, με απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2018, αίτηση της Επιτροπής για τη λήψη προσωρινών μέτρων επί του θέματος αυτού⁵³. σημειώνει ότι οι πολωνικές αρχές ενέκριναν τον νόμο της 21ης Νοεμβρίου 2018 που τροποποιεί τον νόμο σχετικά με το Ανώτατο Δικαστήριο⁵⁴ προκειμένου να συμμορφωθούν με την απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΕ, ενέργεια που συνιστά τη μοναδική μέχρι στιγμής περίπτωση κατά την οποία κατάργησαν αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο που διέπει το σύστημα απονομής δικαιοσύνης σε σύνδεση με απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΕ.

Σύνθεση και λειτουργία του πειθαρχικού τμήματος και του έκτακτου τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου

20. υπενθυμίζει ότι το 2018 δημιουργήθηκαν δύο νέα τμήματα στο Ανώτατο Δικαστήριο, συγκεκριμένα το πειθαρχικό τμήμα και το έκτακτο τμήμα, που στελεχώθηκαν με νεοδιορισθέντες δικαστές, τους οποίους επέλεξε το νέο Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο και στους οποίους ανατέθηκαν ειδικές εξουσίες – συμπεριλαμβανομένης της εξουσίας του έκτακτου τμήματος να ακυρώνει οριστικές αποφάσεις που εξέδωσαν κατώτερα δικαστήρια ή και το ίδιο το Ανώτατο Δικαστήριο μέσω έκτακτης επανεξέτασης, και την εξουσία του πειθαρχικού τμήματος να επιβάλλει πειθαρχικά μέτρα σε άλλους δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου και των κοινών δικαστηρίων, δημιουργώντας εκ των πραγμάτων ένα «Ανώτατο Δικαστήριο εντός του Ανωτάτου Δικαστηρίου»⁵⁵.
21. υπενθυμίζει ότι, στην απόφασή του της 19ης Νοεμβρίου 2019⁵⁶, το Δικαστήριο της ΕΕ, απαντώντας σε αίτηση του Ανωτάτου Δικαστηρίου (τμήμα εργατικού δικαίου και κοινωνικών ασφαλίσεων, εφεξής «τμήμα εργατικών διαφορών») για την έκδοση προδικαστικής απόφασης σχετικά με το πειθαρχικό τμήμα, απεφάνθη ότι τα εθνικά δικαστήρια έχουν την υποχρέωση να αγνοούν διατάξεις του εθνικού δικαίου που προβλέπουν ότι αρμόδιο για την εκδίκαση υπόθεσης, που άπτεται της εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου, είναι όργανο που δεν πληροί τις απαιτήσεις ανεξαρτησίας και αμεροληψίας.
22. σημειώνει ότι το αιτούν Ανώτατο Δικαστήριο (τμήμα εργατικών διαφορών) απεφάνθη στη συνέχεια, στην απόφασή του της 5ης Δεκεμβρίου 2019⁵⁷, ότι το πειθαρχικό τμήμα δεν πληροί τις απαιτήσεις ανεξαρτητού και αμερόληπτου δικαστηρίου υπό την έννοια

⁵³ Διάταξη του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 2018, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-619/18 R, ECLI:EU:C:2018:1021.

⁵⁴ Ustawa z dnia 21 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym (Dz.U. 2018 poz. 2507).

⁵⁵ ΟΑΣΕ-ODIHR, Γνωμοδότηση της 13ης Νοεμβρίου 2017, σ. 7-20· Επιτροπή της Βενετίας, Γνωμοδότηση της 8ης-9ης Δεκεμβρίου 2017, παρ. 43· Σύσταση (ΕΕ) 2017/103 της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2017 σχετικά με το κράτος δικαίου στην Πολωνία, συμπληρωματική προς τις συστάσεις (ΕΕ) 2016/1374, (ΕΕ) 2017/146 και (ΕΕ) 2017/1520 της Επιτροπής (ΕΕ L 17 της 23.1.2018, σ. 50), παρ. 25· Ομάδα χωρών κατά της διαφθοράς (GRECO), Addendum to the Fourth Round Evaluation Report on Poland (Rule 34) of 18-22 June 2018 [Προσθήκη στην έκθεση για τον τέταρτο γύρο αξιολόγησης σχετικά με την Πολωνία (κανονισμός 34) της 18ης-22ας Ιουνίου 2018], παρ. 31· Επιτροπή της Βενετίας και Διεύθυνση συνεργασίας για την τοπική και περιφερειακή δημοκρατία του Συμβουλίου της Ευρώπης (DGI), Επείγουσα κοινή γνωμοδότηση της 16ης Ιανουαρίου 2020, παρ. 8.

⁵⁶ Απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α.Κ. και άλλοι κατά Sąd Najwyższy, C-585/18, C-624/18 και C-625/18, ECLI:EU:C:2019:982.

⁵⁷ Απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου της 5ης Δεκεμβρίου 2019, III PO 7/19.

του πολωνικού και του ενωσιακού δικαίου, και ότι το Ανώτατο Δικαστήριο (τμήματα αστικών, ποινικών και εργατικών διαφορών) ενέκρινε ψήφισμα, στις 23 Ιανουαρίου 2020⁵⁸, στο οποίο επανέλαβε ότι το πειθαρχικό τμήμα δεν συνιστά δικαστήριο λόγω του γεγονότος ότι δεν είναι ανεξάρτητο και, ως εκ τούτου, οι αποφάσεις του δεν μπορούν να θεωρηθούν αποφάσεις που εκδίδονται από δεόντως ορισθέν δικαστήριο· σημειώνει με έντονη ανησυχία ότι οι πολωνικές αρχές δήλωσαν ότι οι αποφάσεις αυτές στερούνται νομικής σημασίας όσον αφορά τη συνέχιση της λειτουργίας του πειθαρχικού τμήματος και του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου, και ότι το Συνταγματικό Δικαστήριο κήρυξε αντισυνταγματικό το ψήφισμα του Ανωτάτου Δικαστηρίου στις 20 Απριλίου 2020⁵⁹, δημιουργώντας μια επικίνδυνη δυαρχία στο δικαστικό σύστημα στην Πολωνία κατά καταφανή παραβίαση της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, και ιδίως του άρθρου 19 παράγραφος 1 της ΣΕΕ, όπως ερμηνεύεται από το Δικαστήριο της ΕΕ, διότι εμποδίζει την αποτελεσματικότητα και την εφαρμογή της απόφασης του Δικαστηρίου της ΕΕ της 19ης Νοεμβρίου 2019⁶⁰ από τα πολωνικά δικαστήρια⁶¹.

23. σημειώνει τη διάταξη του Δικαστηρίου της 8ης Απριλίου 2020⁶² με την οποία ζητείται από την Πολωνία να αναστείλει αμέσως την εφαρμογή των εθνικών προβλέψεων σχετικά με τις εξουσίες του πειθαρχικού τμήματος και καλεί τις πολωνικές αρχές να εφαρμόσουν αμελλητί τη διάταξη· καλεί τις πολωνικές αρχές να συμμορφωθούν πλήρως με τη διάταξη και καλεί την Επιτροπή να υποβάλει στο Δικαστήριο συμπληρωματικό αίτημα για την καταβολή προστίμου σε περίπτωση συνεχιζόμενης μη συμμόρφωσης· καλεί την Επιτροπή να κινήσει επείγοντως διαδικασία επί παραβάσει σε σχέση με τις εθνικές διατάξεις που αφορούν τις εξουσίες του έκτακτου τμήματος, δεδομένου ότι η σύνθεσή του πάσχει από τα ίδια νομικά ελαττώματα με το πειθαρχικό τμήμα·

Σύνθεση και λειτουργία του νέου Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου

24. υπενθυμίζει ότι αποτελεί αρμοδιότητα των κρατών μελών να συγκροτήσουν δικαστικό συμβούλιο, αλλά ότι, εφόσον συγκροτηθεί τέτοιο συμβούλιο, η ανεξαρτησία του πρέπει να διασφαλίζεται σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και το Σύνταγμα του κράτους μέλους· υπενθυμίζει ότι, μετά τη μεταρρύθμιση του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου, του αρμόδιου οργάνου για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας των δικαστηρίων και των δικαστών σύμφωνα με το άρθρο 186 παράγραφος 1 του πολωνικού Συντάγματος, μέσω του νόμου της 8ης Δεκεμβρίου 2017 που τροποποιεί τον νόμο για το Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο και ορισμένους άλλους νόμους⁶³, η δικαστική κοινότητα στην Πολωνία στερήθηκε την εξουσία να ορίζει εκπροσώπους στο Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο και, ως εκ τούτου, την επιρροή της στην πρόσληψη και την προαγωγή των δικαστών·

⁵⁸ Ψήφισμα των τμημάτων αστικών, ποινικών και εργατικών διαφορών, σε κοινή σύνθεση, της 23ης Ιανουαρίου 2020, BSA I-4110-1/2020.

⁵⁹ Απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της 20ής Απριλίου 2020, U 2/20.

⁶⁰ Επιτροπή της Βενετίας και Διεύθυνση συνεργασίας για την τοπική και περιφερειακή δημοκρατία του Συμβουλίου της Ευρώπης (DGI), Επείγουσα κοινή γνωμοδότηση της 16ης Ιανουαρίου 2020, παρ. 38.

⁶¹ Επιτροπή της Βενετίας και Διεύθυνση συνεργασίας για την τοπική και περιφερειακή δημοκρατία του Συμβουλίου της Ευρώπης (DGI), Επείγουσα κοινή γνωμοδότηση της 16ης Ιανουαρίου 2020, παρ. 38.

⁶² Διάταξη του Δικαστηρίου της 8ης Απριλίου 2018, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-791/19 R, ECLI:EU:C:2020:277.

⁶³ Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018 poz. 3).

υπενθυμίζει ότι, πριν από τη μεταρρύθμιση, 15 από τα 25 μέλη του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου ήταν δικαστές που είχαν εκλεγεί από τους συναδέλφους τους, ενώ από τη μεταρρύθμιση του 2017 και μετά οι εν λόγω δικαστές εκλέγονται από το Πολωνικό Κοινοβούλιο· εκφράζει τη βαθιά του δυσαρέσκεια για το γεγονός ότι το μέτρο αυτό, σε συνδυασμό με την πρόωρη λήξη, στις αρχές του 2018, της θητείας όλων των μελών που είχαν διοριστεί βάσει των παλαιών κανόνων, οδήγησε σε εκτεταμένη πολιτικοποίηση του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου⁶⁴.

25. υπενθυμίζει ότι το Ανώτατο Δικαστήριο, εφαρμόζοντας τα κριτήρια που όρισε το Δικαστήριο στην απόφασή του της 19ης Νοεμβρίου 2019, έκρινε, στην απόφασή του της 5ης Δεκεμβρίου 2019 και στις αποφάσεις του της 15ης Ιανουαρίου 2020⁶⁵, καθώς και στο ψήφισμά του της 23ης Ιανουαρίου 2020, ότι ο αποφασιστικός ρόλος του νέου Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου στην επιλογή των δικαστών του νεοσυσταθέντος πειθαρχικού τμήματος υπονομεύει την ανεξαρτησία και την αμεροληψία του τελευταίου⁶⁶· εκφράζει τον προβληματισμό του για το νομικό καθεστώς των δικαστών που διορίστηκαν ή προάχθηκαν από το νέο Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο στην τρέχουσα σύνθεσή του και για τον αντίκτυπο που μπορεί να έχει η συμμετοχή τους στην εκδίκαση υποθέσεων στην εγκυρότητα και τη νομιμότητα των διαδικασιών·
26. υπενθυμίζει ότι το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Δικαστικών Συμβουλίων ανέστειλε την ιδιότητα μέλους του νέου Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου στις 17 Σεπτεμβρίου 2018, λόγω του ότι δεν πληρούσε πλέον τις απαιτήσεις της ανεξαρτησίας από την εκτελεστική και τη νομοθετική εξουσία, και κίνησε διαδικασία αποπομπής τον Απρίλιο του 2020⁶⁷·
27. καλεί την Επιτροπή να κινηθεί διαδικασία επί παραβάσει σε σχέση με τον νόμο της 12ης Μαΐου 2011 για το Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο⁶⁸, όπως τροποποιήθηκε στις 8 Δεκεμβρίου 2017, και να ζητήσει από το Δικαστήριο της ΕΕ να αναστείλει τις δραστηριότητες του νέου Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου μέσω προσωρινών μέτρων·

⁶⁴ Γνωμοδοτικό Συμβούλιο των Ευρωπαίων Δικαστών του Συμβουλίου της Ευρώπης, Γνωμοδοτήσεις του Προεδρείου της 7ης Απριλίου 2017 και της 12ης Οκτωβρίου 2017· ΟΑΣΕ/ODIHR, Final Opinion on Draft Amendments to the Act of the National Council of the Judiciary (Τελική γνωμοδότηση επί του σχεδίου τροποποιήσεων του νόμου του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου), 5 Μαΐου 2017· Επιτροπή της Βενετίας, Γνωμοδότηση της 8ης-9ης Δεκεμβρίου 2017, παρ. 5-7· Ομάδα χωρών κατά της διαφθοράς (GRECO), Ad hoc Report on Poland (Rule 34) of 19-23 March 2018 and Addendum of 18-22 June 2018 [Ειδική έκθεση για την Πολωνία (κανονισμός 34) της 19ης-23ης Μαρτίου 2018 και προσθήκη της 18ης-22ας Ιουνίου 2018]· Επιτροπή της Βενετίας και Διεύθυνση συνεργασίας για την τοπική και περιφερειακή δημοκρατία του Συμβουλίου της Ευρώπης (DGI), Επείγουσα κοινή γνωμοδότηση της 16ης Ιανουαρίου 2020, παρ. 42 και 61.

⁶⁵ Απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου της 15ης Ιανουαρίου 2020, III PO 8/18. Απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου της 15ης Ιανουαρίου 2020, III PO 9/18.

⁶⁶ Σχετικά με το θέμα αυτό, βλ. και τις ακόλουθες υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: *Reczkowicz* και δύο άλλοι κατά Πολωνίας (προσφυγές αριθ. 43447/19, 49868/19 και 57511/19), *Grzęda* κατά Πολωνίας (αριθ. 43572/18), *Xero Flor w Polsce sp. z o.o. κατά Πολωνίας* (αριθ. 4907/18), *Broda* κατά Πολωνίας και *Bojara* κατά Πολωνίας (αριθ. 26691/18 και 27367/18), *Żurek* κατά Πολωνίας (αριθ. 39650/18) και *Sobczykńska* και άλλοι κατά Πολωνίας (αριθ. 62765/14, 62769/14, 62772/14 και 11708/18).

⁶⁷ Ευρωπαϊκό Δίκτυο Δικαστικών Συμβουλίων, Επιστολή της 21ης Φεβρουαρίου 2020 του Εκτελεστικού Συμβουλίου του Ευρωπαϊκού Δικτύου Δικαστικών Συμβουλίων. Βλ. επίσης την επιστολή της 4ης Μαΐου 2020 της Ευρωπαϊκής Ένωσης Δικαστών προς υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Δικτύου Δικαστικών Συμβουλίων.

⁶⁸ Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. 2011 nr 126 poz. 714).

Κανόνες που διέπουν την οργάνωση των κοινών δικαστηρίων και τον διορισμό προέδρων δικαστηρίων και το καθεστώς συνταξιοδότησης των δικαστών των κοινών δικαστηρίων

28. εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για το γεγονός ότι ο Υπουργός Δικαιοσύνης, ο οποίος, στο πλαίσιο του πολωνικού συστήματος, είναι ταυτόχρονα και Γενικός Εισαγγελέας, ανέλαβε την εξουσία να διορίζει και να παύει τους προέδρους των κατώτερων δικαστηρίων κατά την κρίση του κατά τη διάρκεια μεταβατικής περιόδου 6 μηνών, και για το γεγονός ότι το 2017-2018 ο Υπουργός Δικαιοσύνης αντικατέστησε πάνω από 150 προέδρους και αντιπροέδρους δικαστηρίων· σημειώνει ότι, μετά από αυτή την περίοδο, η απομάκρυνση των προέδρων δικαστηρίων παρέμεινε στην κρίση του Υπουργού Δικαιοσύνης, χωρίς η εξουσία αυτή να ελέγχεται αποτελεσματικά· σημειώνει, επιπλέον, ότι ο Υπουργός Δικαιοσύνης ανέλαβε και άλλες «πειθαρχικές» εξουσίες έναντι των προέδρων των δικαστηρίων, ενώ οι πρόεδροι των ανώτερων δικαστηρίων διαθέτουν πλέον ευρείες διοικητικές εξουσίες έναντι των προέδρων των κατώτερων δικαστηρίων⁶⁹· εκφράζει τη λύπη του για αυτή τη σημαντική οπισθοδρόμηση όσον αφορά το κράτος δικαίου και την ανεξαρτησία του δικαστικού συστήματος στην Πολωνία⁷⁰·
29. εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι ο νόμος της 20ής Δεκεμβρίου 2019, που τέθηκε σε ισχύ την 14η Φεβρουαρίου 2020, τροποποίησε τη σύνθεση των συνελεύσεων των δικαστών και μεταβίβασε ορισμένες από τις εξουσίες των εν λόγω οργάνων δικαστικής αυτοδιοίκησης στα σώματα των προέδρων δικαστηρίων, οι οποίοι διορίζονται από τον υπουργό Δικαιοσύνης⁷¹·
30. υπενθυμίζει ότι, στην απόφασή του της 5ης Νοεμβρίου 2019⁷², το Δικαστήριο της ΕΕ έκρινε ότι οι διατάξεις του νόμου της 12ης Ιουλίου 2017 για την τροποποίηση του νόμου σχετικά με την οργάνωση των κοινών δικαστηρίων και ορισμένων άλλων νόμων⁷³, οι οποίες μείωσαν την ηλικία συνταξιοδότησης των δικαστών των κοινών δικαστηρίων, ενώ παράλληλα επέτρεψαν στον Υπουργό Δικαιοσύνης να αποφασίζει σχετικά με την παράταση της ενεργούς υπηρεσίας τους, και θέσπισαν διαφορετική ηλικία συνταξιοδότησης ανάλογα με το φύλο των δικαστών, αντίκεινται στο δίκαιο της Ένωσης·

Δικαιώματα και ανεξαρτησία των δικαστών, συμπεριλαμβανομένου του νέου πειθαρχικού καθεστώτος για τους δικαστές

31. στηλιτεύει τις νέες διατάξεις που θεσπίζουν περαιτέρω πειθαρχικά παραπτώματα και κυρώσεις για δικαστές και προέδρους δικαστηρίων, διότι συνιστούν σοβαρό κίνδυνο

⁶⁹ Επιτροπή της Βενετίας και Διεύθυνση συνεργασίας για την τοπική και περιφερειακή δημοκρατία του Συμβουλίου της Ευρώπης (DGI), Επείγουσα κοινή γνωμοδότηση της 16ης Ιανουαρίου 2020, παρ. 45.

⁷⁰ Βλ. επίσης Συμβούλιο της Ευρώπης, Προεδρείο του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Δικαστών (CCJE-BU), CCJE-BU(2018)6REV, 18 Ιουνίου 2018.

⁷¹ Επιτροπή της Βενετίας και Διεύθυνση συνεργασίας για την τοπική και περιφερειακή δημοκρατία του Συμβουλίου της Ευρώπης (DGI), Επείγουσα κοινή γνωμοδότηση της 16ης Ιανουαρίου 2020, παρ. 46 έως 50.

⁷² Απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Νοεμβρίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-192/18, ECLI:EU:C:2019:924.

⁷³ Ustawa z dnia 12 lipca 2017 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2017 poz. 1452).

για την ανεξαρτησία του δικαστικού συστήματος⁷⁴ καταγγέλλει τις νέες διατάξεις που απαγορεύουν κάθε πολιτική δραστηριότητα των δικαστών, υποχρεώνουν τους δικαστές να γνωστοποιούν δημοσίως τη συμμετοχή τους σε ενώσεις και περιορίζουν σημαντικά τις συνεδριάσεις των οργάνων δικαστικής αυτοδιοίκησης, οι οποίες είναι αντίθετες προς τις αρχές της ασφάλειας δικαίου, της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας, περιορίζοντας την ελευθερία έκφρασης των δικαστών⁷⁵.

32. εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για τις πειθαρχικές διαδικασίες που κινήθηκαν κατά δικαστών και εισαγγελέων στην Πολωνία σε σχέση με τις δικαστικές αποφάσεις τους για την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης ή με τις δημόσιες δηλώσεις τους για την υπεράσπιση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και του κράτους δικαίου στην Πολωνία· καταδικάζει την εκστρατεία δυσφήμισης κατά των Πολωνών δικαστών και την εμπλοκή κρατικών αξιωματούχων σε αυτήν· καλεί τις πολωνικές αρχές να απέχουν την κατάχρηση πειθαρχικών διαδικασιών και από άλλες δραστηριότητες που υπονομεύουν τη δικαστική εξουσία·
33. καλεί τις πολωνικές αρχές να άρουν τις νέες διατάξεις (για τα πειθαρχικά παραπτώματα και άλλες) που εμποδίζουν τα δικαστήρια να εξετάζουν ζητήματα ανεξαρτησίας και αμεροληψίας άλλων δικαστών υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ), μη επιτρέποντας, έτσι, στους δικαστές να ασκούν το καθήκον τους βάσει του δικαίου της Ένωσης, δηλαδή να μην εφαρμόζουν εθνικές διατάξεις που αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης⁷⁶·
34. εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η Επιτροπή κίνησε διαδικασία επί παραβάσει σε σχέση με τις προαναφερθείσες νέες διατάξεις· καλεί την Επιτροπή να ζητήσει από το Δικαστήριο της ΕΕ να εφαρμόσει την ταχεία διαδικασία και να εγκρίνει προσωρινά μέτρα, εφόσον η υπόθεση παραπεμφθεί στο Δικαστήριο·

Το καθεστώς του Γενικού Εισαγγελέα και η οργάνωση των εισαγγελικών υπηρεσιών

35. καταγγέλλει τη συγχώνευση του αξιώματος του Υπουργού Δικαιοσύνης και του Γενικού Εισαγγελέα, τις αυξημένες εξουσίες του Γενικού Εισαγγελέα στο πλαίσιο του εισαγγελικού συστήματος, τις αυξημένες εξουσίες του Υπουργού Δικαιοσύνης όσον αφορά το δικαστικό σώμα (νόμος της 27ης Ιουλίου 2001 για την οργάνωση των κοινών δικαστηρίων⁷⁷, όπως έχει τροποποιηθεί)· και τους ανεπαρκείς ελέγχους στις εν λόγω εξουσίες (Εθνικό Συμβούλιο Εισαγγελέων), καθώς οδηγούν στη συσσώρευση υπερβολικά πολλών εξουσιών σε ένα πρόσωπο και έχουν άμεσες αρνητικές συνέπειες

⁷⁴ ΟΑΣΕ/ODIHR, Επείγουσα προσωρινή γνωμοδότηση σχετικά με το νομοσχέδιο για την τροποποίηση του νόμου περί οργάνωσης των κοινών δικαστηρίων, του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ορισμένων άλλων νόμων της Πολωνίας (από 20ής Δεκεμβρίου 2019), 14 Ιανουαρίου 2020, παρ. 23-26· Επιτροπή της Βενετίας και Διεύθυνση συνεργασίας για την τοπική και περιφερειακή δημοκρατία του Συμβουλίου της Ευρώπης (DGI), Επείγουσα κοινή γνωμοδότηση της 16ης Ιανουαρίου 2020, παρ. 44-45.

⁷⁵ ΟΑΣΕ-ODIHR, Επείγουσα προσωρινή γνωμοδότηση, 14 Ιανουαρίου 2020, σ. 18-21· Επιτροπή της Βενετίας και Διεύθυνση συνεργασίας για την τοπική και περιφερειακή δημοκρατία του Συμβουλίου της Ευρώπης (DGI), Επείγουσα κοινή γνωμοδότηση της 16ης Ιανουαρίου 2020, παρ. 24-30·

⁷⁶ ΟΑΣΕ-ODIHR, Επείγουσα προσωρινή γνωμοδότηση, 14 Ιανουαρίου 2020, σ. 13-17· Επιτροπή της Βενετίας και Διεύθυνση συνεργασίας για την τοπική και περιφερειακή δημοκρατία του Συμβουλίου της Ευρώπης (DGI), Επείγουσα κοινή γνωμοδότηση της 16ης Ιανουαρίου 2020, παρ. 31-43.

⁷⁷ Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2001 nr 98 poz. 1070).

για την ανεξαρτησία του εισαγγελικού συστήματος από την πολιτική σφαίρα, όπως αναφέρει η Επιτροπή της Βενετίας⁷⁸.

36. υπενθυμίζει ότι, στην απόφασή του της 5ης Νοεμβρίου 2019, το Δικαστήριο της ΕΕ έκρινε ότι η μείωση της ηλικίας συνταξιοδότησης των εισαγγελέων αντίκειται στο ενωσιακό δίκαιο διότι θεσπίζει διαφορετική ηλικία συνταξιοδότησης για άνδρες και γυναίκες εισαγγελείς στην Πολωνία.

Συνολική αξιολόγηση της κατάστασης του κράτους δικαίου στην Πολωνία

37. συμφωνεί με την Επιτροπή, την Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης και την Ομάδα Κρατών κατά της Διαφθοράς και τον Ειδικό Εισηγητή του ΟΗΕ για την ανεξαρτησία των δικαστών και των δικηγόρων ότι οι προαναφερθείσες επιμέρους αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο που διέπει το δικαστικό σύστημα, εάν ληφθεί υπόψη η αλληλεπίδρασή τους και ο συνολικός τους αντίκτυπος, συνιστούν σοβαρή, διαρκή και συστημική παραβίαση του κράτους δικαίου, η οποία επιτρέπει στη νομοθετική και την εκτελεστική εξουσία να παρεμβαίνουν σε ολόκληρη τη δομή και τα αποτελέσματα του δικαστικού συστήματος κατά τρόπο που είναι ασύμβατος με τις αρχές της διάκρισης των εξουσιών και του κράτους δικαίου, αποδυναμώνοντας έτσι σημαντικά την ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας στην Πολωνία⁷⁹. καταδικάζει τις αποσταθεροποιητικές επιπτώσεις, στην πολωνική έννομη τάξη, των μέτρων που έχουν ληφθεί και των διορισμών που έχουν γίνει από τις πολωνικές αρχές από το 2016.

Προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Πολωνία

Ο Πολωνός Επίτροπος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

38. εκφράζει την ανησυχία του για τις πολιτικές επιθέσεις κατά της ανεξαρτησίας του Γραφείου του Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα⁸⁰. επισημαίνει το γεγονός ότι ο Επίτροπος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα έχει ασκήσει δημόσια κριτική, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, για διάφορα μέτρα που έχει λάβει η σημερινή κυβέρνηση· υπενθυμίζει το γεγονός ότι το καταστατικό του Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα

⁷⁸ Γνωμοδότηση της Επιτροπής της Βενετίας της 8ης-9ης Δεκεμβρίου 2017 σχετικά με τον νόμο περί Εισαγγελίας, όπως τροποποιήθηκε, CDL-AD(2017)028, παρ. 115.

⁷⁹ Σύσταση (ΕΕ) 2018/103 της Επιτροπής· Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, Ειδικός Εισηγητής για την ανεξαρτησία των δικαστών και των δικηγόρων, Δήλωση της 25ης Ιουνίου 2018· Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2019: έκθεση για την Πολωνία, 27 Φεβρουαρίου 2019, SWD (2019) 1020 final, σ. 42· Οι Πρόεδροι του Ευρωπαϊκού Δικτύου Δικαστικών Συμβουλίων, του Ευρωπαϊκού Δικτύου των Προέδρων των Ανωτάτων Δικαστηρίων της ΕΕ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης Δικαστών, επιστολή της 20ής Σεπτεμβρίου 2019· Ομάδα χωρών κατά της διαφθοράς (GRECO), Follow-up to the Addendum to the Fourth Round Evaluation Report (rule 34) – Poland [Επακολούθηση της προσθήκης στην έκθεση για τον τέταρτο γύρο αξιολόγησης (κανονισμός 34) – Πολωνία], 6 Δεκεμβρίου 2019, παρ. 65· Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης (PACE), Resolution 2316 (2020) of 28 January 2020 on the functioning of democratic institutions in Poland [Ψήφισμα 2316 (2020) της 28ης Ιανουαρίου 2020 σχετικά με τη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών στην Πολωνία], παρ. 4.

⁸⁰ Βλ. επίσης την επιστολή του Επιτρόπου του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα προς τον Πρωθυπουργό της Πολωνίας, 19 Ιανουαρίου 2018· Κοινή δήλωση για την υποστήριξη του Πολωνού Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, η οποία υπογράφεται από τον ENNHRI, την Equinet, την GANHRI, την Υπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα-Ευρώπη, Ιούνιος 2019.

Δικαιώματα κατοχυρώνεται στο πολωνικό Σύνταγμα και ότι η θητεία του νυν Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα λήγει τον Σεπτέμβριο του 2020·

Το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη

39. εκφράζει την ανησυχία του σχετικά με αναφορές για αδικαιολόγητες καθυστερήσεις σε δικαστικές διαδικασίες, δυσκολίες πρόσβασης σε νομική συνδρομή κατά τη σύλληψη και περιπτώσεις ανεπαρκούς τήρησης του απορρήτου της επικοινωνίας μεταξύ δικηγόρου και του εντολέα του⁸¹· καλεί την Επιτροπή να παρακολουθεί από κοντά την κατάσταση όσον αφορά τους δικηγόρους στην Πολωνία· υπενθυμίζει το δικαίωμα όλων των πολιτών να συμβουλευόμαστε ανεξάρτητο δικηγόρο και να του αναθέτουν την υπεράσπιση και την εκπροσώπησή τους, σύμφωνα με τα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη·
40. προβληματίζεται για το γεγονός ότι, από την έναρξη ισχύος, την 14η Φεβρουαρίου 2020, του νόμου της 20ής Δεκεμβρίου, μόνο το έκτακτο τμήμα, του οποίου η ίδια η ανεξαρτησία και αμεροληψία είναι υπό αμφισβήτηση, μπορεί να αποφασίσει κατά πόσον ένας δικαστής ή ένα δικαστήριο είναι ανεξάρτητο και αμερόληπτο, με αποτέλεσμα να στερούνται οι πολίτες ενός σημαντικού στοιχείου δικαστικού ελέγχου σε όλους τους άλλους βαθμούς δικαιοδοσίας⁸²· υπενθυμίζει το γεγονός ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ, το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη υποχρεώνει κάθε δικαστήριο να ελέγχει αυτεπάγγελτα αν πληροί τα κριτήρια της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας⁸³·

Το δικαίωμα στην ενημέρωση και την ελευθερία της έκφρασης, συμπεριλαμβανομένων της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης και της πολυφωνίας

41. επαναλαμβάνει ότι η ελευθερία και η πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου και ότι το δικαίωμα του ατόμου να ενημερώνει και να ενημερώνεται αποτελεί μέρος των βασικών δημοκρατικών αξιών στις οποίες βασίζεται η Ένωση· υπενθυμίζει ότι, στο ψήφισμά του της 16ης Ιανουαρίου 2020, το Κοινοβούλιο κάλεσε το Συμβούλιο να εξετάσει στις ακροάσεις σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ οποιεσδήποτε νέες εξελίξεις στο πεδίο της ελευθερίας της έκφρασης, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης·
42. υπενθυμίζει ότι, στο ψήφισμά του της 14ης Σεπτεμβρίου 2016, το Κοινοβούλιο εξέφρασε την ανησυχία του για τις ήδη εγκριθείσες και τις προσφάτως προταθείσες αλλαγές στον πολωνικό νόμο για τα μέσα ενημέρωσης· επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς την Επιτροπή να διενεργήσει αξιολόγηση των νομοθετικών πράξεων που έχουν εγκριθεί, όσον αφορά τη συμβατότητά τους με το δίκαιο της Ένωσης, και ιδίως με το άρθρο 11 του Χάρτη και με το δίκαιο της Ένωσης για τα δημόσια μέσα ενημέρωσης·

⁸¹ Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRC) του ΟΗΕ, Concluding observations on the seventh periodic report of Poland (Συμπερασματικές παρατηρήσεις σχετικά με την έβδομη περιοδική έκθεση της Πολωνίας), 23 Νοεμβρίου 2016, παρ. 33.

⁸² Επιτροπή της Βενετίας και Διεύθυνση συνεργασίας για την τοπική και περιφερειακή δημοκρατία του Συμβουλίου της Ευρώπης (DGI), Επείγουσα κοινή γνωμοδότηση της 16ης Ιανουαρίου 2020, παρ. 59.

⁸³ Απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Μαρτίου 2020 στις υποθέσεις Simpson κατά Συμβουλίου και ΗΓ κατά Επιτροπής, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-542/18 RX-II και C-543/18 RX-II, ECLI:EU:C:2020:232, σκέψη 57.

43. εκφράζει τις σοβαρές τους ανησυχίες για τις ενέργειες των πολωνικών αρχών τα τελευταία χρόνια σε σχέση με τον δημόσιο ραδιοτηλεοπτικό φορέα, συμπεριλαμβανομένων του μετασχηματισμού του δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα σε φιλοκυβερνητικό ραδιοτηλεοπτικό φορέα, της παρεμπόδισης της έκφρασης ανεξάρτητων ή διαφορετικών απόψεων στα δημόσια μέσα ενημέρωσης και τα διοικητικά όργανά τους, και της άσκησης ελέγχου επί του ραδιοτηλεοπτικού περιεχομένου⁸⁴· υπενθυμίζει το γεγονός ότι το άρθρο 54 του Συντάγματος της Πολωνίας διασφαλίζει την ελευθερία της έκφρασης και απαγορεύει τη λογοκρισία·
44. εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για το γεγονός ότι ορισμένοι πολιτικοί ασκούν υπερβολικά συχνά μηνύσεις για συκοφαντική δυσφήμιση κατά δημοσιογράφων, στους οποίους επιβάλλονται, μεταξύ άλλων, χρηματικές ποινές και αναστολή της άσκησης του επαγγέλματός τους· εκφράζει φόβους ότι θα υπάρξουν αρνητικές συνέπειες για τον κλάδο και για την ανεξαρτησία των δημοσιογράφων και των μέσων ενημέρωσης⁸⁵· καλεί τις πολωνικές αρχές να διασφαλίσουν την πρόσβαση στα κατάλληλα ένδικα μέσα για τους δημοσιογράφους και τις οικογένειές τους που υφίστανται μηνύσεις οι οποίες αποσκοπούν στη φίμωση ή τον εκφοβισμό ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης· καλεί τις πολωνικές αρχές να εφαρμόσουν πλήρως τη σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης της 13ης Απριλίου 2016 για την προστασία της δημοσιογραφίας και την ασφάλεια των δημοσιογράφων και άλλων παραγόντων των μέσων ενημέρωσης⁸⁶· εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι μέχρι σήμερα η Επιτροπή δεν έχει προτείνει νομοθεσία για την καταπολέμηση των στρατηγικών μηνύσεων κατά της δημόσιας συμμετοχής (SLAPP: Strategic lawsuit against public participation), η οποία θα προστατεύει επίσης τους Πολωνούς δημοσιογράφους και τα πολωνικά μέσα ενημέρωσης από κακόβουλες μηνύσεις·
45. εκφράζει τον προβληματισμό του για τις αναφερόμενες περιπτώσεις κράτησης δημοσιογράφων επειδή έκαναν τη δουλειά τους πραγματοποιώντας ρεπορτάζ για τις διαμαρτυρίες κατά των μέτρων περιορισμού της κυκλοφορίας κατά την επιδημική έξαρση της COVID-19⁸⁷·

Ακαδημαϊκή ελευθερία

46. εκφράζει προβληματισμό για τη χρήση και την απειλή άσκησης δικαστικών προσφυγών για συκοφαντική δυσφήμιση κατά ακαδημαϊκών· καλεί τις πολωνικές αρχές να σέβονται την ελευθερία του λόγου και την ακαδημαϊκή ελευθερία, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα⁸⁸·

⁸⁴ Βλ., επίσης, τον Παγκόσμιο Δείκτη Ελευθερίας του Τύπου, σύμφωνα με τον οποίο, από το 2015, η Πολωνία έχει πέσει από τη 18η στην 62η θέση της κατάταξης.

⁸⁵ Πλατφόρμα του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προώθηση της προστασίας της δημοσιογραφίας και της ασφάλειας των δημοσιογράφων, Ετήσια έκθεση 2020, Μάρτιος 2020, σ. 42.

⁸⁶ Συμβούλιο της Ευρώπης, Σύσταση CM/Rec(2016)4 της 13ης Απριλίου 2016 της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη μέλη σχετικά με την προστασία της δημοσιογραφίας και την ασφάλεια των δημοσιογράφων και άλλων παραγόντων των μέσων ενημέρωσης.

⁸⁷ International Press Institute (IPI) Tracker on Press Freedom Violations Linked to COVID-19 Coverage (Διεθνές Ινστιτούτο Τύπου, Παρακολούθηση των παραβιάσεων της ελευθερίας του Τύπου που συνδέονται με την κάλυψη της COVID-19), <https://ipi.media/covid19-media-freedom-monitoring/>.

⁸⁸ Συμβούλιο της Ευρώπης, Οργανισμός Αμερικανικών Κρατών και άλλοι, Δήλωση του Παγκόσμιου Φόρουμ για την ακαδημαϊκή ελευθερία, την αυτονομία των θεσμικών οργάνων και το μέλλον της δημοκρατίας, 21 June 2019.

47. καλεί το Πολωνικό Κοινοβούλιο να καταργήσει το κεφάλαιο 6γ του νόμου της 18ης Δεκεμβρίου 1998 σχετικά με το Ίδρυμα Εθνικής Μνήμης – Επιτροπή για τη δίωξη των εγκλημάτων κατά του πολωνικού έθνους⁸⁹, το οποίο θέτει σε κίνδυνο την ελευθερία του λόγου και την ανεξάρτητη έρευνα, καθιστώντας αστικό αδίκημα, λόγω του οποίου μπορεί κανείς να προσφύγει στα πολιτικά δικαστήρια, την πρόκληση βλάβης στη φήμη της Πολωνίας και των πολιτών της, για παράδειγμα σε περίπτωση που κατηγορήσει κανείς την Πολωνία ή Πολωνούς πολίτες για συμμετοχή στο Ολοκαύτωμα⁹⁰.

Ελευθερία του συνέρχεσθαι

48. επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς την πολωνική κυβέρνηση να σεβαστεί το δικαίωμα του συνέρχεσθαι, αποσύροντας από τον ισχύοντα νόμο της 24ης Ιουλίου 2015 σχετικά με τις δημόσιες συναθροίσεις⁹¹, όπως τροποποιήθηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2016⁹², τις διατάξεις που δίνουν προτεραιότητα στις εγκεκριμένες από την κυβέρνηση «κυκλικές» συναθροίσεις⁹³. καλεί μετ' επιτάσεως τις πολωνικές αρχές να μην επιβάλλουν ποινικές κυρώσεις σε ανθρώπους που συμμετέχουν σε ειρηνικές συναθροίσεις ή αντιδιαδηλώσεις και να αποσύρουν τις ποινικές κατηγορίες εις βάρος ειρηνικών διαδηλωτών· προτρέπει, επιπλέον, τις πολωνικές αρχές να προστατεύουν επαρκώς τις ειρηνικές συναθροίσεις και να προσάγουν στη δικαιοσύνη όσους επιτίθενται βίαια σε άτομα που συμμετέχουν σε ειρηνικές συναθροίσεις·
49. εκφράζει τον προβληματισμό του για την εξαιρετικά περιοριστική απαγόρευση των δημόσιων συναθροίσεων⁹⁴ που ίσχυσε κατά την πανδημία COVID-19 χωρίς την κήρυξη κατάστασης φυσικής καταστροφής, όπως ορίζεται στο άρθρο 232 του πολωνικού Συντάγματος, και επιμένει ότι είναι αναγκαίο να εφαρμόζεται η αρχή της αναλογικότητας όταν περιορίζεται το δικαίωμα του συνέρχεσθαι·

Ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι

50. καλεί τις πολωνικές αρχές να τροποποιήσουν τον νόμο της 15ης Σεπτεμβρίου 2017 σχετικά με το Εθνικό Ινστιτούτο για την Ελευθερία – Κέντρο για την Ανάπτυξη της Κοινωνίας των Πολιτών^{95,96}, προκειμένου να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε κρατική χρηματοδότηση για επικριτικές ομάδες της κοινωνίας των πολιτών σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, καθώς και μια δίκαιη, αμερόληπτη και διαφανής κατανομή των δημόσιων κονδυλίων στην κοινωνία των πολιτών, με διασφάλιση της

⁸⁹ Ustawa z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U. 1998 nr 155 poz. 1016).

⁹⁰ Βλ. επίσης τη Δήλωση της 28ης Ιουνίου 2018 του Εκπροσώπου του ΟΑΣΕ για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης.

⁹¹ Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. - Prawo o zgromadzeniach (Dz.U. 2015 poz. 1485).

⁹² Ustawa z dnia 13 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy - Prawo o zgromadzeniach (Dz.U. 2017 poz. 579).

⁹³ Βλ. επίσης την ανακοίνωση των εμπειρογνομόνων του ΟΗΕ, της 23ης Απριλίου 2018, με την οποία προτρέπουν την Πολωνία να εξασφαλίσει την ελεύθερη και πλήρη συμμετοχή στις συζητήσεις για το κλίμα.

⁹⁴ Πολωνός Επίτροπος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, επιστολή προς το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοίκησης, 6 Μαΐου 2020.

⁹⁵ Ustawa z dnia 15 września 2017 r. o Narodowym Instytucie Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (Dz.U. 2017 poz. 1909).

⁹⁶ ΟΑΣΕ/ODIHR, Opinion on the Draft Act of Poland on the National Freedom Institute - Centre for the Development of Civil Society (Γνωμοδότηση επί του σχεδίου νόμου της Πολωνίας σχετικά με το Εθνικό Ινστιτούτο για την Ελευθερία – Κέντρο για την Ανάπτυξη της Κοινωνίας των Πολιτών), Βαρσοβία, 22 Αυγούστου 2017.

πλουραλιστικής εκπροσώπησης⁹⁷· επαναλαμβάνει την έκκλησή του να διατίθεται επαρκής χρηματοδότηση για τους σχετικούς οργανισμούς μέσω διαφορετικών χρηματοδοτικών μηχανισμών σε ενωσιακό επίπεδο, όπως του σκέλους «Αξίες της Ένωσης» του νέου προγράμματος «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες», καθώς και άλλων πιλοτικών έργων της Ένωσης· εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για το γεγονός ότι τα μέλη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής από την Πολωνία αντιμετωπίζουν πολιτικές πιέσεις για τις δράσεις που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο της εντολής τους⁹⁸·

Προστασία ιδιωτικής ζωής και δεδομένων

51. επαναλαμβάνει το συμπέρασμά του, στο οποίο κατέληξε στο ψήφισμά του της 14ης Σεπτεμβρίου 2016, ότι οι διαδικαστικές εγγυήσεις και οι ουσιαστικές προϋποθέσεις που ορίζονται στον νόμο της 10ης Ιουνίου 2016 σχετικά με τα μέτρα για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και στον νόμο της 6ης Απριλίου 1990 σχετικά με την αστυνομία⁹⁹, όπως τροποποιήθηκε, όσον αφορά τη διενέργεια μυστικών παρακολουθήσεων δεν επαρκούν για την πρόληψη της καταχρηστικής ή της αδικαιολόγητης παρέμβασης στην ιδιωτική ζωή και την προστασία των δεδομένων των ατόμων, συμπεριλαμβανομένων των ηγετών της αντιπολίτευσης και της κοινωνίας των πολιτών¹⁰⁰· επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς την Επιτροπή να διενεργήσει αξιολόγηση της συμβατότητας των εν λόγω νομοθετικών διατάξεων με το δίκαιο της Ένωσης και προτρέπει τις πολωνικές αρχές να σέβονται πλήρως την ιδιωτική ζωή όλων των πολιτών·
52. εκφράζει τον βαθύ προβληματισμό του για το γεγονός ότι το Υπουργείο Ψηφιακών Υποθέσεων της Πολωνίας διαβίβασε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από το καθολικό ηλεκτρονικό σύστημα καταχώρισης του πληθυσμού (εφεξής «μητρώο PESEL») στον φορέα εκμετάλλευσης ταχυδρομικών υπηρεσιών, στις 22 Απριλίου 2020, με στόχο τη διευκόλυνση της οργάνωσης των προεδρικών εκλογών στις 10 Μαΐου 2020 μέσω ταχυδρομικής ψηφοφορίας, χωρίς να υπάρχει η κατάλληλη νομική βάση για κάτι τέτοιο, καθώς το νομοσχέδιο που επιτρέπει μια καθολικά ταχυδρομική εκλογή εγκρίθηκε από το Πολωνικό Κοινοβούλιο μόλις στις 7 Μαΐου 2020· σημειώνει, επιπρόσθετα, ότι το μητρώο PESEL δεν είναι πανομοιότυπο με το εκλογικό μητρώο και περιλαμβάνει επίσης τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πολιτών άλλων κρατών μελών της ΕΕ και ότι, κατά συνέπεια, η ανωτέρω αναφερόμενη μεταφορά θα μπορούσε να συνιστά δυνητική παραβίαση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679· υπενθυμίζει ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ) δήλωσε ότι οι δημόσιες αρχές δύνανται να γνωστοποιούν πληροφορίες για άτομα που περιλαμβάνονται σε εκλογικούς καταλόγους, αλλά μόνο όταν αυτό επιτρέπεται

⁹⁷ ΕΟΚΕ, Έκθεση σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα και το κράτος δικαίου: εθνικές εξελίξεις από την πλευρά της κοινωνίας των πολιτών 2018-2019, Ιούνιος 2020, σ. 41-42.

⁹⁸ ΕΟΚΕ, Ανακοίνωση Τύπου «Ανησυχητικές πιέσεις επί της κοινωνίας των πολιτών: το μέλος της ΕΟΚΕ από την Πολωνία αποτελεί στόχο αντιποίνων από το κράτος, και οι ΜΚΟ που δεν είναι πλέον σε θέση να επιλέξουν τους δικούς τους υποψηφίους», 23 Ιουνίου 2020.

⁹⁹ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 1990 nr 30 poz. 179).

¹⁰⁰ Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRC) του ΟΗΕ, Concluding observations on the seventh periodic report of Poland (Συμπερασματικές παρατηρήσεις σχετικά με την έβδομη περιοδική έκθεση της Πολωνίας), 23 Νοεμβρίου 2016, παρ. 39-40. Βλ. επίσης την ανακοίνωση των εμπειρογνομόνων του ΟΗΕ, της 23ης Απριλίου 2018, με την οποία προτρέπουν την Πολωνία να εξασφαλίσει την ελεύθερη και πλήρη συμμετοχή στις συζητήσεις για το κλίμα.

συγκεκριμένα από την εθνική νομοθεσία¹⁰¹· σημειώνει ότι ο Πολωνός Επίτροπος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα υπέβαλε καταγγελία στο Διοικητικό Δικαστήριο του Βοϊβοδάτου στη Βαρσοβία, βάσει πιθανής παραβίασης των άρθρων 7 και 51 του πολωνικού Συντάγματος από το Υπουργείο Ψηφιακών Υποθέσεων της Πολωνίας·

Ολοκληρωμένη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση

53. επαναλαμβάνει τη βαθιά του ανησυχία, την οποία εξέφρασε στο ψήφισμά του, της 14ης Νοεμβρίου 2019, και την οποία συμμερίζεται ο Επίτροπος του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα¹⁰², σχετικά με το σχέδιο νόμου για την τροποποίηση του άρθρου 200β του πολωνικού Ποινικού Κώδικα, που υπέβαλε στο Πολωνικό Κοινοβούλιο η πρωτοβουλία «Stop Paedophilia» (Τέρμα στην παιδοφιλία), όσον αφορά τις εξαιρετικά ασαφείς, ευρείες και δυσανάλογες διατάξεις, με τις οποίες επιδιώκεται εκ των πραγμάτων η ποινικοποίηση της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης ανηλίκων και δυνάμει της οποίας απειλούνται δυνητικά οι πάντες, ιδίως οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και οι ειδικευμένοι σε θέματα σεξουαλικότητας παιδαγωγοί, με έως και τριετή ποινή φυλάκισης για τη διδασκαλία με θέμα την ανθρώπινη σεξουαλικότητα, τη σεξουαλική υγεία και τις σεξουαλικές σχέσεις·
54. τονίζει ότι η τεκμηριωμένη ολοκληρωμένη διαπαιδαγώγηση στους τομείς της σεξουαλικότητας και των σχέσεων ανάλογα με την ηλικία αποτελεί κλειδί για την ανάπτυξη των ικανοτήτων των νέων να δημιουργούν υγιείς, ισότιμες, γόνιμες και ασφαλείς σχέσεις χωρίς διακρίσεις, εξαναγκασμό και βία· πιστεύει ότι η ολοκληρωμένη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση έχει επίσης θετικό αντίκτυπο στο ζήτημα της ισότητας των φύλων, μεταξύ άλλων με την αλλαγή των επιβλαβών προτύπων και στάσεων των φύλων έναντι της βίας με βάση το φύλο, με τη συμβολή στην πρόληψη της βίας από τον σύντροφο και του σεξουαλικού εξαναγκασμού, της ομοφοβίας και της τρανσφοβίας, την εξάλειψη της σιωπής γύρω από τη σεξουαλική βία, τη σεξουαλική εκμετάλλευση ή κακοποίηση, και την ενίσχυση της ικανότητας των νέων να ζητούν βοήθεια· καλεί το Πολωνικό Κοινοβούλιο να μην εγκρίνει το προτεινόμενο σχέδιο νόμου για την τροποποίηση του άρθρου 200β του πολωνικού Ποινικού Κώδικα και καλεί μετ' επιτάσεως τις πολωνικές αρχές να εξασφαλίσουν ότι οι όλοι οι μαθητές έχουν πρόσβαση σε ακριβή και ολοκληρωμένη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, και ότι όσοι παρέχουν τέτοια εκπαίδευση και τέτοιες πληροφορίες υποστηρίζονται πραγματικά και αντικειμενικά στο πλαίσιο αυτό·

Σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και συναφή δικαιώματα

55. υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με τον Χάρτη, την ΕΣΔΑ και τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία των γυναικών σχετίζεται με πολλά ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στη ζωή και την αξιοπρέπεια, της απαγόρευσης της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης, του δικαιώματος πρόσβασης σε υγειονομική περίθαλψη, του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή, του δικαιώματος εκπαίδευσης και της απαγόρευσης των διακρίσεων, όπως αποτυπώνεται επίσης στο πολωνικό Σύνταγμα· υπενθυμίζει ότι, στο ψήφισμά του της 15ης Νοεμβρίου 2017, το Κοινοβούλιο επέκρινε

¹⁰¹ ΕΣΠΑ, επιστολή σχετικά με την κοινοποίηση της ημερομηνίας των πολωνικών προεδρικών εκλογών, της 5ης Μαΐου 2020.

¹⁰² Επίτροπος του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Δήλωση της 14ης Απριλίου 2020.

έντονα κάθε νομοθετική πρόταση περί απαγόρευσης της άμβλωσης σε περιπτώσεις σοβαρής ή θανατηφόρας βλάβης του εμβρύου, η οποία περιορίζει δραστικά ή ουσιαστικά απαγορεύει την πρόσβαση σε φροντίδα άμβλωσης στην Πολωνία, καθώς οι περισσότερες νόμιμες αμβλώσεις πραγματοποιούνται σε αυτή τη βάση¹⁰³, και τόνισε ότι η καθολική πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη, μεταξύ άλλων στον τομέα της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των συναφών δικαιωμάτων, αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα¹⁰⁴. αποδοκιμάζει τις προτεινόμενες τροποποιήσεις¹⁰⁵ στον νόμο της 5 Δεκεμβρίου 1996 σχετικά με τα επαγγέλματα των ιατρών και των οδοντιάτρων¹⁰⁶, σύμφωνα με τις οποίες οι γιατροί δεν θα είναι πλέον υποχρεωμένοι από νομική άποψη να αναφέρουν εναλλακτική εγκατάσταση ή επαγγελματία σε περίπτωση άρνησης υπηρεσιών σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας λόγω προσωπικών πεποιθήσεων· εκφράζει τις ανησυχίες του σχετικά με τη χρήση της ρήτρας επίκλησης λόγων συνείδησης, συμπεριλαμβανομένης της έλλειψης αξιόπιστων μηχανισμών παραπομπής και της έλλειψης κατάλληλων διαδικασιών προσφυγής για τις γυναίκες στις οποίες γιατροί αρνούνται τέτοιες υπηρεσίες· καλεί το Πολωνικό Κοινοβούλιο να μην προβεί σε καμία περαιτέρω απόπειρα περιορισμού της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των συναφών δικαιωμάτων των γυναικών· επιβεβαιώνει με έμφαση ότι η άρνηση υπηρεσιών που αφορούν τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και τα σχετικά δικαιώματα συνιστά μορφή βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών· καλεί τις πολωνικές αρχές να λάβουν μέτρα για την πλήρη εφαρμογή των αποφάσεων που εξέδωσε στις υποθέσεις κατά της Πολωνίας το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, το οποίο έχει επανειλημμένως αποφανθεί ότι οι περιοριστικοί νόμοι για την άμβλωση και η ελλιπής εφαρμογή παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών¹⁰⁷.

56. υπενθυμίζει ότι οι προηγούμενες προσπάθειες για περαιτέρω περιορισμό του δικαιώματος στην άμβλωση, το οποίο στην Πολωνία ήδη περιορίζεται έντονα σε σχέση με τις περισσότερες χώρες της Ένωσης, διακόπηκαν το 2016 και το 2018 λόγω μαζικών αντιδράσεων από Πολωνούς πολίτες, οι οποίοι συμμετείχαν στις «Μαύρες Πορείες»· καλεί μετ' επιτάσεως τις πολωνικές αρχές να εξετάσουν την κατάργηση της νομοθεσίας

¹⁰³ Το 2017, η άμβλωση λόγω ελαττωμάτων του εμβρύου αντιστοιχούσε στο 97,9 % όλων των αμβλώσεων: Κέντρο Συστημάτων Πληροφοριών για την Υγεία, εκθέσεις του Προγράμματος Στατιστικής Έρευνας των Δημόσιων Στατιστικών MZ-29, όπως δημοσιεύθηκαν στην ιστοσελίδα της Πολωνικής Δίαιτας. Sprawozdanie Rady Ministrów z wykonywania oraz o skutkach stosowania w 2016 r. ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. poz. 78, z różn. zm.).

¹⁰⁴ Βλ. επίσης το θεματικό έγγραφο του Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης, του Δεκεμβρίου του 2017, με τίτλο «Women's sexual and reproductive health and rights in Europe» (Σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και τα συναφή δικαιώματα των γυναικών στην Ευρώπη): Δήλωση της 22ας Μαρτίου 2018 των εμπειρογνομόνων του ΟΗΕ που γνωμοδοτούν στην Ομάδα Εργασίας του ΟΗΕ σχετικά με τις διακρίσεις κατά των γυναικών, και Δήλωση της 14ης Απριλίου 2020 του Επιτρόπου του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

¹⁰⁵ Ustawa z dnia 16 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry oraz niektórych innych ustaw (δεν έχει δημοσιευθεί ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα).

¹⁰⁶ Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz.U. 1997 nr 28 poz. 152).

¹⁰⁷ Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 20ής Μαρτίου 2007 στην υπόθεση Tysiac κατά Πολωνίας (προσφυγή αριθ. 5410/03)· Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 20ής Μαρτίου 2007 στην υπόθεση R. R. κατά Πολωνίας (προσφυγή αριθ. 27617/04)· Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 30ής Οκτωβρίου 2012 στην υπόθεση P. και S. κατά Πολωνίας (προσφυγή αριθ. 57375/08).

που περιορίζει την πρόσβαση γυναικών και κοριτσιών στο χάπι επείγουσας αντισύλληψης·

Ρητορική μίσους, δημόσιες διακρίσεις, βία κατά των γυναικών, ενδοοικογενειακή βία και μισαλλόδοξη συμπεριφορά έναντι μειονοτήτων και άλλων ευάλωτων ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ΛΟΑΔΜ

57. προτρέπει τις πολωνικές αρχές να λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφασιστική καταπολέμηση της ρατσιστικής ρητορικής μίσους και υποκίνησης της βίας, εντός και εκτός διαδικτύου, και να καταδικάσει δημόσια και να αποστασιοποιηθεί από τη ρατσιστική ρητορική μίσους δημόσιων προσώπων, συμπεριλαμβανομένων πολιτικών και στελεχών των μέσων ενημέρωσης¹⁰⁸, να αντιμετωπίσει τις προκαταλήψεις και τα αρνητικά συναισθήματα έναντι εθνικών και εθνοτικών μειονοτήτων (συμπεριλαμβανομένων των Ρομά), μεταναστών, προσφύγων και αιτούντων άσυλο, και να εξασφαλίσει την επιβολή της νομοθεσίας με αποτελεσματικό τρόπο, θέτοντας εκτός νόμου τα κόμματα ή τις οργανώσεις που προωθούν ή υποκινούν φυλετικές διακρίσεις¹⁰⁹· καλεί τις πολωνικές αρχές να συμμορφωθούν με τις συστάσεις του 2019 της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων¹¹⁰·
58. εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για την πρόσφατη δήλωση του Υφυπουργού Δικαιοσύνης της Πολωνίας, σύμφωνα με την οποία η Πολωνία θα πρέπει να καταγγείλει τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης)· ενθαρρύνει τις πολωνικές αρχές να εφαρμόζουν με πρακτικό και αποτελεσματικό τρόπο την εν λόγω Σύμβαση, μεταξύ άλλων με την εξασφάλιση της εφαρμογής της υφιστάμενης νομοθεσίας σε όλη τη χώρα, καθώς και την παροχή καταφυγίων, επαρκούς αριθμού και κατάλληλης ποιότητας, για γυναίκες που έχουν υπάρξει θύματα βίας και για τα παιδιά τους·
59. σημειώνει ότι η δεύτερη έρευνα για τους ΛΟΑΔΜ που διενεργήθηκε από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον Μάιο του 2020 επισημαίνει αύξηση της μισαλλοδοξίας και της βίας στην Πολωνία κατά των ατόμων ΛΟΑΔΜ και μια απόλυτη δυσπιστία των Πολωνών ερωτηθέντων ΛΟΑΔΜ απέναντι στην καταπολέμηση των προκαταλήψεων και της μισαλλοδοξίας από την κυβέρνηση, δυσπιστία η οποία αποτυπώθηκε με το χαμηλότερο ποσοστό εμπιστοσύνης στην Ένωση (μόνο 4 %), ενώ αντίστοιχα το ποσοστό των ερωτηθέντων που απάντησαν ότι

¹⁰⁸ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Νοεμβρίου 2017, παρ. 18· Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης (PACE), Resolution 2316 (2020) of 28 January 2020 on the functioning of democratic institutions in Poland [Ψήφισμα 2316 (2020) της 28ης Ιανουαρίου 2020 σχετικά με τη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών στην Πολωνία], παρ. 14· Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRC) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, Concluding observations on the seventh periodic report of Poland (Συμπερασματικές παρατηρήσεις σχετικά με την έβδομη περιοδική έκθεση της Πολωνίας), 23 Νοεμβρίου 2016, CCPR/C/POL/CO/7, παρ. 15-18.

¹⁰⁹ Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων, Concluding observations on the combined twenty-second to twenty-fourth periodic reports of Poland (Καταληκτικές παρατηρήσεις σχετικά με τη συνδυασμένη εικοστή δεύτερη έως εικοστή τέταρτη περιοδική έκθεση της Πολωνίας), Αύγουστος 2019.

¹¹⁰ Ομοίως.

αποφεύγουν να πηγαίνουν σε ορισμένα μέρη διότι φοβούνται ότι θα δεχτούν επίθεση, παρενόχληση ή απειλές ήταν το υψηλότερο στην Ευρώπη (79 %).

60. υπενθυμίζει, μεταξύ άλλων σε ό,τι αφορά την εκστρατεία για τις προεδρικές εκλογές του 2020, τη θέση που διατύπωσε στο ψήφισμά του της 18ης Δεκεμβρίου 2019, όπου κατήγγειλε έντονα τις διακρίσεις κατά των ΛΟΑΔΜ και την παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους από τις δημόσιες αρχές, συμπεριλαμβανομένης της ρητορικής μίσους από τις δημόσιες αρχές και τους εκλεγμένους αξιωματούχους, την απαγόρευση των πορειών «υπερηφάνειας» και των προγραμμάτων ευαισθητοποίησης, και την ανεπαρκή προστασία έναντι επιθέσεων κατά τη διάρκειά τους, τον ορισμό ζωνών στην Πολωνία απαλλαγμένων από την επονομαζόμενη «ιδεολογία των ΛΟΑΔΜ», καθώς και την έγκριση «Περιφερειακών Χαρτών Οικογενειακών Δικαιωμάτων», που πραγματοποιούν διακρίσεις κυρίως εις βάρος των μονογονεϊκών οικογενειών και των οικογενειών ΛΟΑΔΜ· σημειώνει την έλλειψη οποιασδήποτε βελτίωσης στην κατάσταση των ΛΟΑΔΜ στην Πολωνία μετά την έγκριση του εν λόγω ψηφίσματος και το γεγονός ότι η ψυχική υγεία και η σωματική ασφάλεια των Πολωνών ΛΟΑΔΜ διατρέχουν ιδιαίτερο κίνδυνο· υπενθυμίζει την καταδίκη των ενεργειών αυτών από τον Πολωνό Επίτροπο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, ο οποίος υπέβαλε εννέα καταγγελίες σε διοικητικά δικαστήρια με το επιχείρημα ότι οι απαλλαγμένες από ΛΟΑΔΜ ζώνες παραβιάζουν το δίκαιο της Ένωσης, καθώς και την καταδίκη της Επιτροπής και διεθνών οργανώσεων· υπενθυμίζει ότι οι δαπάνες στο πλαίσιο των ταμείων συνοχής δεν πρέπει να εισάγουν διακρίσεις με βάση τον γενετήσιο προσανατολισμό και ότι οι δήμοι που ενεργούν ως εργοδότες πρέπει να τηρούν την οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου¹¹¹, η οποία απαγορεύει τις διακρίσεις και την παρενόχληση λόγω γενετήσιου προσανατολισμού στην απασχόληση¹¹²· καλεί τις πολωνικές αρχές να εφαρμόζουν τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και, στο πλαίσιο αυτό, να εξετάσουν την κατάσταση των ενώσεων μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου και των γονέων ίδιου φύλου, ώστε να εξασφαλιστεί ότι απολαμβάνουν το δικαίωμα της απαγόρευσης των διακρίσεων, τόσο νομικά όσο και στην πράξη¹¹³· καταδικάζει την

¹¹¹ Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ L 303 της 2.12.2000, σ. 16).

¹¹² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ REGIO, επιστολή προς τις αρχές των πολωνικών περιφερειών Lublin, Łódź, Małopolskie, Podkarpackie και Świętokrzyskie, 27 Μαΐου 2020. Βλ., επίσης, Απόφαση του Δικαστηρίου, της 23ης Απριλίου 2020 στην υπόθεση Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI, C-507/18, ECLI:EU:C:2012:289.

¹¹³ Απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Ιουνίου 2018 στην υπόθεση Coman, C-673/16, ECLI:EU:C:2018:385· Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 2ας Μαρτίου 2010 στην υπόθεση Kozak κατά Πολωνίας (προσφυγή αριθ. 13102/02)· Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 22ας Ιανουαρίου 2008 στην υπόθεση E.B. κατά Γαλλίας (προσφυγή αριθ. 43546/02)· Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 19ης Φεβρουαρίου 2013 στην υπόθεση X και άλλοι κατά Αυστρίας (προσφυγή αριθ. 19010/07)· Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 30ής Ιουνίου 2016 στην υπόθεση Taddeucci και McCall κατά Ιταλίας (προσφυγή αριθ. 51362/09)· Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 21ης Ιουλίου 2015 στην υπόθεση Oliari και άλλοι κατά Ιταλίας (προσφυγές αριθ. 18766/11 και 36030/11)· Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 14ης Δεκεμβρίου 2017 στην υπόθεση Orlandi και άλλοι κατά Ιταλίας (προσφυγές αριθ. 26431/12, 26742/12, 44057/12 και 60088/12)· Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 14ης Ιανουαρίου 2020 στην υπόθεση Beizaras και Levickas κατά Λιθουανίας (προσφυγή αριθ. 41288/15).

άσκηση αγωγών κατά ακτιβιστών της κοινωνίας των πολιτών οι οποίοι δημοσίευσαν τον λεγόμενο «Άτλαντα του μίσους», έγγραφο που τεκμηριώνει περιπτώσεις ομοφοβίας στην Πολωνία· καλεί μετ' επιτάσεως την πολωνική κυβέρνηση να διασφαλίσει τη νομική προστασία των ΛΟΑΔΜ από όλες τις μορφές εγκλημάτων μίσους και ρητορικής μίσους·

61. σημειώνει ότι το γεγονός πως το δικαστικό σύστημα στην Πολωνία δεν είναι ανεξάρτητο έχει ήδη αρχίσει να επηρεάζει τις σχέσεις αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ της Πολωνίας και άλλων κρατών μελών, ιδίως στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, καθώς εθνικά δικαστήρια αρνήθηκαν ή δίστασαν να απελευθερώσουν Πολωνούς υπόπτους στο πλαίσιο της διαδικασίας του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης λόγω σοβαρών αμφιβολιών σχετικά με την ανεξαρτησία του πολωνικού δικαστικού συστήματος· θεωρεί ότι η επιδείνωση του κράτους δικαίου στην Πολωνία συνιστά ιδιαίτερος σοβαρή απειλή για την ομοιομορφία της έννομης τάξης της Ένωσης· επισημαίνει ότι η αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών μπορεί να αποκατασταθεί μόνο αφού εξασφαλιστεί ο σεβασμός των αξιών που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 της ΣΕΕ·
62. καλεί την πολωνική κυβέρνηση να συμμορφωθεί με όλες τις διατάξεις που αφορούν το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στις Συνθήκες, τον Χάρτη, την ΕΣΔΑ και τα διεθνή πρότυπα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και να συμμετάσχει σε ειλικρινή διάλογο με την Επιτροπή· τονίζει ότι ο διάλογος αυτός πρέπει να είναι αμερόληπτος, τεκμηριωμένος και συνεργατικός· καλεί την πολωνική κυβέρνηση να συνεργαστεί με την Επιτροπή, σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, όπως ορίζεται στη ΣΕΕ· καλεί την πολωνική κυβέρνηση να εφαρμόσει αμελλητί και πλήρως τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της ΕΕ και να σεβαστεί την υπεροχή του δικαίου της Ένωσης·
63. καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή να μην ερμηνεύουν συσταλτικά την αρχή του κράτους δικαίου και να αξιοποιούν πλήρως τις δυνατότητες της διαδικασίας του άρθρου 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ, αντιμετωπίζοντας τις επιπτώσεις της δράσης της πολωνικής κυβέρνησης σε όλες τις αρχές που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 της ΣΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της δημοκρατίας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και οι οποίες επισημαίνονται στην παρούσα έκθεση·
64. καλεί το Συμβούλιο να συνεχίσει τις επίσημες ακροάσεις – η τελευταία εκ των οποίων πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2018 – το συντομότερο δυνατόν και να συμπεριλάβει στις εν λόγω ακροάσεις όλες τις πιο πρόσφατες και σημαντικές αρνητικές εξελίξεις στους τομείς του κράτους δικαίου, της δημοκρατίας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων· παροτρύνει το Συμβούλιο να ενεργήσει επιτέλους στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ και να διαπιστώσει ότι υπάρχει σαφής κίνδυνος σοβαρής παραβίασης εκ μέρους της Δημοκρατίας της Πολωνίας των αξιών που αναφέρονται στο άρθρο 2 της ΣΕΕ, υπό το φως των εντυπωσιακών στοιχείων που αναφέρονται στο παρόν ψήφισμα και σε πολλές εκθέσεις διεθνών και ευρωπαϊκών οργανισμών, στη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και σε εκθέσεις των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών· συνιστά ένθερμα στο Συμβούλιο να απευθύνει συγκεκριμένες συστάσεις στην Πολωνία, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ, σε συνέχεια των ακροάσεων, και να ορίσει προθεσμίες για την εφαρμογή των εν λόγω

συστάσεων· καλεί, επιπρόσθετα, το Συμβούλιο να δεσμευτεί ότι θα αξιολογεί την εφαρμογή αυτών των συστάσεων εγκαίρως· καλεί το Συμβούλιο να ενημερώνει και να συνεργάζεται τακτικά με το Κοινοβούλιο, κατά τρόπο διαφανή, ώστε να καταστεί δυνατή η ουσιαστική συμμετοχή και εποπτεία από όλα τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και οργανισμούς και από τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών·

65. καλεί την Επιτροπή να αξιοποιήσει πλήρως τα διαθέσιμα εργαλεία για την αντιμετώπιση του σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης των αξιών στις οποίες βασίζεται η Ένωση από την Πολωνία, ιδίως τις ταχείες διαδικασίες επί παραβάσει και τις αιτήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου της ΕΕ για τη λήψη προσωρινών μέτρων, καθώς και δημοσιονομικά εργαλεία· καλεί την Επιτροπή να ενημερώνει τακτικά το Κοινοβούλιο και να εξασφαλίσει την ενεργό συμμετοχή του·
66. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και την Επιτροπή, καθώς και στον Πρόεδρο, την κυβέρνηση και το κοινοβούλιο της Δημοκρατίας της Πολωνίας, στις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια των κρατών μελών, στο Συμβούλιο της Ευρώπης και στον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. Θεσμικό πλαίσιο

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού προς την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού για τα ανθρώπινα δικαιώματα, και καθοδηγείται από αυτές. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να υπερασπίζεται ανεπιφύλακτα το κράτος δικαίου, περιλαμβανομένων των αρχών της νομιμότητας, που υποδηλώνει διαφανή, υπεύθυνη, δημοκρατική και πλουραλιστική διαδικασία για τη θέσπιση νομοθεσίας, της ασφάλειας δικαίου, της διάκρισης των εξουσιών, της απαγόρευσης της αυθαιρεσίας της εκτελεστικής εξουσίας, της ανεξαρτησίας και αμεροληψίας των δικαστηρίων, του αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου, συμπεριλαμβανομένου του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και της ισότητας έναντι του νόμου.

Υπενθυμίζεται ότι στο Κοινοβούλιο έχει συζητηθεί επανειλημμένα το «δίλημμα της Κοπεγχάγης»: δεν μπορεί να συνάδει με το δίκαιο και τις αξίες της Ένωσης το γεγονός ότι τα υποψήφια προς ένταξη κράτη ελέγχονται ως προς τον σεβασμό του κράτους δικαίου, της δημοκρατίας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην πορεία τους προς την προσχώρηση την Ένωση, αλλά δεν υπάρχει περαιτέρω έλεγχος όσον αφορά την τήρηση των εν λόγω αξιών αφού προσχωρήσουν στην Ένωση. Οι αξίες στις οποίες βασίζεται η Ένωση (άρθρο 2 της ΣΕΕ) δεν συνιστούν μόνο απαιτήσεις για την προσχώρηση στην Ένωση, αλλά εξακολουθούν να είναι δεσμευτικές και μετά την πλήρη ένταξη της χώρας στην Ένωση. Ως εκ τούτου, είναι εξαιρετικά σημαντικό να υπάρχει μια ολοκληρωμένη εργαλειοθήκη για το κράτος δικαίου, ώστε να διασφαλίζεται η υποχρέωση του σεβασμού προς τις προαναφερόμενες αξίες.

Στις 20 Δεκεμβρίου 2017, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε αιτιολογημένη πρόταση, βάσει του άρθρου 7 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, για την έκδοση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη διαπίστωση της ύπαρξης σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης του κράτους δικαίου από τη Δημοκρατία της Πολωνίας. Η διαδικασία του άρθρου 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ συνιστά προληπτικό στάδιο, το οποίο παρέχει στην Ένωση τη δυνατότητα παρέμβασης σε περίπτωση σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης των κοινών αξιών. Μέχρι στιγμής, το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων έχει πραγματοποιήσει τρεις ακροάσεις της Πολωνίας, και τις τρεις το 2018. Έκτοτε, η Επιτροπή παρέσχε ενημερώσεις σχετικά με την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Πολωνία στο πλαίσιο του Συμβουλίου, αλλά δεν διοργανώθηκαν περαιτέρω ακροάσεις.

Παράλληλα με την ενεργοποίηση της διαδικασίας του άρθρου 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ σε σχέση με την Πολωνία, η Επιτροπή κίνησε τέσσερις διαδικασίες επί παραβάσει κατά της Πολωνίας εξαιτίας των μεταρρυθμίσεων του δικαστικού συστήματος, δύο εκ των οποίων οδήγησαν σε αποφάσεις του ΔΕΕ που αφορούν παραβιάσεις της αρχής της πραγματικής δικαστικής προστασίας, όπως ορίζεται στο άρθρο 19 παράγραφος 1 της ΣΕΕ.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει εκφράσει τους προβληματισμούς του σχετικά με την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Πολωνία σε διάφορα ψηφίσματα που εγκρίθηκαν κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών. Οι εν λόγω προβληματισμοί αφορούν τη λειτουργία του νομοθετικού και του εκλογικού συστήματος, την ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας και τα δικαιώματα των δικαστών, καθώς και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες.

Δεδομένου ότι η κατάσταση του κράτους δικαίου στην Πολωνία όχι μόνο δεν έχει αντιμετωπιστεί, αλλά έχει επιδεινωθεί σημαντικά μετά την ενεργοποίηση του άρθρου 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ, ο εισηγητής τονίζει τη σημασία της παρούσας προσωρινής έκθεσης, η οποία έχει ως στόχο να

- πραγματοποιήσει απολογισμό των εξελίξεων όσον αφορά το κράτος δικαίου, τη δημοκρατία και τα θεμελιώδη δικαιώματα στην Πολωνία από το 2015·
- παροτρύνει την Επιτροπή και το Συμβούλιο να διευρύνουν το πεδίο εφαρμογής της διαδικασίας του άρθρου 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ, ώστε να συμπεριλάβει σαφείς κινδύνους σοβαρών παραβιάσεων της δημοκρατίας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες·
- κληθούν οι πολωνικές αρχές, το Συμβούλιο και η Επιτροπή να ενεργήσουν αμελλητί στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους για την αντιμετώπιση αυτής της σοβαρής κρίσης του κράτους δικαίου.

Ο εισηγητής ανέλαβε το καθήκον να πραγματοποιήσει εις βάθος ανάλυση και έλαβε υπόψη τις γνώμες που εξέδωσαν ευρωπαϊκοί και διεθνείς οργανισμοί, όπως τα όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης, ο ΟΑΣΕ/ODIHR και τα Ηνωμένα Έθνη, καθώς και τις αποφάσεις των εθνικών, ευρωπαϊκών και διεθνών δικαστηρίων. Ο εισηγητής επιθυμεί η παρούσα έκθεση να βασίζεται σε στοιχεία που αναλύθηκαν από αξιόπιστα όργανα και οργανισμούς, στους οποίους η Πολωνία είναι συμβαλλόμενο μέρος και/ή των οποίων έχει αποδεχθεί τα πρότυπα και τους τρόπους εργασίας.

Η επιτροπή LIBE διοργάνωσε επίσης αποστολή στη Βαρσοβία, τον Σεπτέμβριο 2018, κατά τη διάρκεια της οποίας η αντιπροσωπεία συναντήθηκε με εκπροσώπους της πολωνικής κυβέρνησης, της Δίαιτας και της Γερουσίας, με εκπροσώπους πολιτικών κομμάτων, δικαστικών οργάνων, εκπροσώπους του ΟΑΣΕ/ODIHR, νομικούς συμβούλους, δημοσιογράφους και εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών, και πραγματοποίησε δύο ακροάσεις, το 2018 και το 2020, προκειμένου να αξιολογήσει την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Πολωνία. Ο εισηγητής διεξήγαγε περαιτέρω συναντήσεις με διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη (ΜΚΟ, επιστήμονες, δημοσιογράφους, δικαστές, ...) και μέλη της πολωνικής κυβέρνησης με σκοπό την άμεση ενημέρωση από όσους βρίσκονται αντιμέτωποι με την κατάσταση επί τόπου (βλ. συνημμένο νομοθετικό αποτύπωμα).

2. Απολογισμός των εξελίξεων όσον αφορά το κράτος δικαίου, τη δημοκρατία και τα θεμελιώδη δικαιώματα στην Πολωνία από το 2015

- Ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας και δικαιώματα των δικαστών

Όσον αφορά το κράτος δικαίου υπό τη στενή έννοια της ανεξαρτησίας του δικαστικού σώματος, η κατάσταση στην Πολωνία απέχει πολύ από το να έχει βελτιωθεί, και εξακολουθούν να υπάρχουν ή και εντείνονται οι προβληματισμοί σχετικά με κάθε πτυχή που εκτίθεται στην παρούσα έκθεση: πολιτικοποίηση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Πολωνίας από το 2015· σύνθεση και συμπεριφορά του νέου Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου· αυστηρή επιρροή που ασκεί ο Υπουργός Δικαιοσύνης, ο οποίος είναι ταυτόχρονα και Γενικός Εισαγγελέας, στις εισαγγελικές υπηρεσίες· δημιουργία πειθαρχικού τμήματος και τμήματος έκτακτων προσφυγών εντός του Ανωτάτου Δικαστηρίου·

συστηματικός εκφοβισμός δικαστών και πειθαρχικές διαδικασίες εναντίον δικαστών που δεν συμφωνούν με τις μεταρρυθμίσεις αυτές.

Πρόσφατα, στις 29 Απριλίου 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κίνησε διαδικασία επί παραβάσει λόγω του επονομαζόμενου «νόμου φίμωσης». Ο νέος αυτός νόμος για το δικαστικό σώμα, που τέθηκε σε ισχύ την 14η Φεβρουαρίου 2020, είναι σαφώς ασυμβίβαστος με την αρχή της υπεροχής του δικαίου της ΕΕ, δεδομένου ότι δεν επιτρέπει στους δικαστές να ασκήσουν τα καθήκοντά τους, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, δηλαδή να μην εφαρμόζουν εθνικές διατάξεις που αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης. Στους σημαντικούς προβληματισμούς σχετικά με τον εν λόγω νόμο περιλαμβάνεται και η θέσπιση περαιτέρω πειθαρχικών παραπτώματων και κυρώσεων κατά δικαστών και προέδρων των δικαστηρίων, γεγονός που συνεπάγεται τον κίνδυνο υπονόμευσης της αρχής της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, καθώς και της ελευθερίας της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι, με το να απαγορεύεται κάθε πολιτική δραστηριότητα των δικαστών και να τους επιβάλλεται η υποχρέωση να δημοσιοποιούν τη συμμετοχή τους σε ενώσεις.

Κατά τη διάρκεια της αποστολής της LIBE και των ανταλλαγών απόψεων με τον Πολωνό Υπουργό Δικαιοσύνης και τον Αναπληρωτή Υπουργό Δικαιοσύνης, οι πολωνικές αρχές ανέφεραν ως λόγους για τη ριζική αναδιοργάνωση του συστήματός απονομής δικαιοσύνης από το 2015 τη δυσaréσκεια των πολιτών ως προς την ταχύτητα και την αποτελεσματικότητα της απονομής δικαιοσύνης, την εικαζόμενη διαφθορά και αδικήματα κακουργηματικού ή πλημμεληματικού χαρακτήρα μεμονωμένων δικαστών που έμειναν ατιμώρητα, καθώς και την ανάγκη να εξαιρεθούν τα ίχνη του κομμουνισμού από το δικαστικό σύστημα¹¹⁴. Ο εισηγητής επιμένει ότι οι λόγοι που αναφέρθηκαν δεν δικαιολογούν την αυστηρή επιρροή της εκτελεστικής εξουσίας στο δικαστικό σώμα, που απορρέει από τις μεταρρυθμίσεις. Οι εικαζόμενες υποθέσεις διαφθοράς ή τα εγκλήματα πρέπει να διώκονται σε εξατομικευμένη βάση και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει υπογραμμίσει σαφώς ότι και η διαδικασία αποκομμουνιστικοποίησης πρέπει να είναι εξατομικευμένη και ότι, επιπλέον, μπορεί να είναι πιο δύσκολο να αιτιολογηθεί εάν πραγματοποιείται πολύ καιρό μετά το τέλος του κομμουνιστικού καθεστώτος¹¹⁵.

- Η λειτουργία του νομοθετικού και του εκλογικού συστήματος

Επιπλέον, ο εισηγητής ήταν προβληματισμένος για την οργάνωση προεδρικών εκλογών στη συγκεκριμένη περίοδο της επιδημίας, κάτι που συνεπαγόταν σαφή κίνδυνο να μην μπορούν να διενεργηθούν δίκαιες και μυστικές εκλογές με ισότιμο τρόπο, όπως επιτάσσει το Πολωνικό Σύνταγμα, βάσει δίκαιης προεκλογικής εκστρατείας με ισότιμη πρόσβαση στα μέσα ενημέρωσης. Σύμφωνα με τους παρατηρητές του ΟΑΣΕ/ODIHR, και οι δύο υποψήφιοι για τις προεδρικές εκλογές στην Πολωνία μπόρεσαν τελικά να πραγματοποιήσουν ελεύθερα την προεκλογική τους εκστρατεία, ενώ η εχθρότητα και η υποκειμενική κάλυψη από τον δημόσιο ραδιοτηλεοπτικό φορέα είχαν αρνητική επίπτωση στις εκλογές. Υπήρξε αρνητική προεκλογική εκστρατεία και αμοιβαία σπίλωση, ενώ σοβαρές ανησυχίες προκάλεσαν και οι αναφορές για απειλές κατά πολιτικών και δημοσιογράφων. Όπως και κατά τον πρώτο γύρο, η

¹¹⁴ Επιτροπή LIBE, έκθεση αποστολής της 3ης Δεκεμβρίου 2018 σε συνέχεια της ad hoc αντιπροσωπείας στην Πολωνία σχετικά με την κατάσταση του κράτους δικαίου, 19-21 Σεπτεμβρίου 2018.

¹¹⁵ ΕΔΔΑ, απόφαση στην υπόθεση Sđgo κατά Εσθονίας, 3 Σεπτεμβρίου 2015, σκέψεις 60-62· Τετάρτη σύσταση (ΕΕ) 2018/103 της Επιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου 2017, παρ. 9· Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης, ψήφισμα 2316 (2020) σχετικά με τη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών στην Πολωνία, που εγκρίθηκε στις 28 Ιανουαρίου 2020, παρ. 13.

εκστρατεία του εν ενεργεία προέδρου και η κάλυψη από τον δημόσιο ραδιοηλεκτροπτικό φορέα χαρακτηρίστηκαν από ομοφοβική, ξενοφοβική και αντισημιτική ρητορική.¹¹⁶

- Προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες

Η σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και τα συναφή δικαιώματα απειλούνται στην Πολωνία. Η προτεινόμενη απαγόρευση της διακοπής της εγκυμοσύνης λόγω σοβαρών ή θανατηφόρων ανωμαλιών του εμβρύου θα καταστήσει αυστηρότερη μια ήδη περιοριστική νομοθεσία για τις αμβλώσεις και, ως εκ τούτου, θα οδηγήσει σε σχεδόν πλήρη απαγόρευση των αμβλώσεων. Επιπλέον, το σχέδιο νόμου για την ποινικοποίηση της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης ανηλίκων προκάλεσε σοβαρές ανησυχίες στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και σε άλλους διεθνείς οργανισμούς και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Σε μια περίοδο κατά την οποία ήταν δύσκολο για την κοινωνία των πολιτών να οργανωθεί γύρω από τέτοια θέματα κατά τη διάρκεια της επιδημικής έξαρσης του Covid-19, το Πολωνικό Κοινοβούλιο ψήφισε επί τροποποιήσεων στον νόμο της 5ης Δεκεμβρίου 1996 σχετικά με τα επαγγέλματα του ιατρού και του οδοντίατρου, σύμφωνα με τις οποίες οι γιατροί δεν θα είναι πλέον υποχρεωμένοι από το νόμο να υποδεικνύουν εναλλακτική εγκατάσταση ή γιατρό σε περίπτωση άρνησης υπηρεσιών σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας λόγω προσωπικών πεποιθήσεων.

Εκτός αυτού, το επίπεδο προστασίας των μειονοτήτων, καθώς και των δικαιωμάτων των γυναικών και των ατόμων που προσδιορίζονται ως ΛΟΑΔΜ, είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό, παρά το γεγονός ότι τα κράτη μέλη έχουν καθήκον να προστατεύουν την ηθική και σωματική ακεραιότητα όλων των πολιτών. Ο εισηγητής εκφράζει τη βαθιά του δυσαρέσκεια για το γεγονός ότι ορισμένες περιοχές στην Ευρωπαϊκή Ένωση δηλώνουν ότι είναι απαλλαγμένες από ιδεολογίες, οι οποίες δεν υφίστανται καν.

Στην έκθεση εξετάζονται και άλλα ζητήματα σχετικά με θεμελιώδη δικαιώματα, μεταξύ άλλων όσον αφορά το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και την ακαδημαϊκή ελευθερία, την ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι και το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής.

3. Διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της διαδικασίας του άρθρου 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ

Ο εισηγητής επιθυμεί η παρούσα προσωρινή έκθεση να δώσει νέα ώθηση στη διαδικασία του άρθρου 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ, όχι μόνο συμπεριλαμβάνοντας τις πιο πρόσφατες αμφιλεγόμενες αλλαγές στο πολωνικό δικαστικό σύστημα, αλλά και αναλύοντας την κατάσταση της δημοκρατίας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Πολωνία, γεγονός που απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή.

4. Έκκληση για λήψη μέτρων από τις πολωνικές αρχές, το Συμβούλιο και την Επιτροπή

Ο εισηγητής καλεί την πολωνική κυβέρνηση να συμμορφωθεί με όλες τις διατάξεις που αφορούν το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα, που κατοχυρώνονται στις Συνθήκες, τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων

¹¹⁶ Δελτίο τύπου ΟΑΣΕ της 13ης Ιουλίου 2020: <https://www.osce.org/odihr/elections/poland/457204>.

του Ανθρώπου και τα διεθνή πρότυπα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να εκτελέσει αμελλητί τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να σεβαστεί την αρχή της υπεροχής του ενωσιακού δικαίου και να προσέλθει άμεσα σε διάλογο με την Επιτροπή.

Ο εισηγητής εκφράζει την ανησυχία του για τη βραδύτητα με την οποία αντιμετωπίζει το Συμβούλιο την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Πολωνία και καλεί τα κράτη μέλη να επαναλάβουν τις επίσημες ακροάσεις το συντομότερο δυνατόν, προκειμένου να ληφθούν υπόψη όλες οι τελευταίες και σημαντικές αρνητικές εξελίξεις στους τομείς του κράτους δικαίου, της δημοκρατίας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Ακόμα σημαντικότερο, ο εισηγητής παροτρύνει το Συμβούλιο να ενεργήσει επιτέλους στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ και να διαπιστώσει ότι υπάρχει σαφής κίνδυνος σοβαρής παραβίασης του κράτους δικαίου εκ μέρους της Δημοκρατίας της Πολωνίας, υπό το φως των εντυπωσιακών στοιχείων που αναφέρονται στο παρόν ψήφισμα και σε πολλές εκθέσεις διεθνών και ευρωπαϊκών οργανισμών, στη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και σε εκθέσεις των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, και να απευθύνει συστάσεις προς την Πολωνία στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 7 παράγραφος 1 της ΣΕΕ.

Τέλος, καλεί την Επιτροπή να αξιοποιήσει πλήρως τα διαθέσιμα εργαλεία για την αντιμετώπιση του σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης από την Πολωνία των αξιών στις οποίες βασίζεται η Ένωση, ιδίως τις ταχείες διαδικασίες επί παραβάσει και τις αιτήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου για τη λήψη προσωρινών μέτρων.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ Ή ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΕΘΕΣΑΝ
ΤΙΣ ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΕΙΣΗΓΗΤΗ**

Ο κατωτέρω κατάλογος καταρτίζεται σε καθαρά εθελοντική βάση, υπό την αποκλειστική ευθύνη του εισηγητή. Στον εισηγητή κατατέθηκαν κατά την προετοιμασία του σχεδίου έκθεσης μέχρι την έγκρισή του στην επιτροπή απόψεις από τις ακόλουθες οντότητες ή τα ακόλουθα πρόσωπα:

Οντότητα και/ή πρόσωπο
Aborcyjny Dream Team
Amnesty International (AI)
Austrian Bar
Campaign Against Homophobia
Civil Development Forum (FOR)
Commissioner for Human Rights, Poland
Croatian Presidency of the Council of the European Union
European Association of Judges (EAJ)
European Commission
Finnish Presidency of the Council of the European Union
Government of the Republic of Poland
Human Rights Watch (HRW)
International Commission of Jurists (ICJ)
International Federation for Human Rights (FIDH)
IUSTITIA, Polish judges association
Open Society European Policy Institute (OSEPI)
Parliamentary Assembly of the Council of Europe
Polish Helsinki Foundation for Human Rights (HFHR)
Polish Journalists Association (SDP)
Prof. Ewa Łętowska, Institute of Law Studies of the Polish Academy of Sciences
Prof. Laurent Pech, Middlesex University London
Society of Journalists

6.7.2020

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

προς την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

σχετικά με τον προσδιορισμό του σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης του κράτους
δικαίου από τη Δημοκρατία της Πολωνίας
(2017/0360R(NLE))

Συντάκτρια γνωμοδότησης: Evelyn Regner

PA_Consent_Interim

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων καλεί την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην έκθεσή της τις ακόλουθες προτάσεις:

- έχοντας υπόψη το θεματικό έγγραφο του Επιτρόπου του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα με τίτλο «Women’s sexual and reproductive health and rights in Europe» (Σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και συναφή δικαιώματα των γυναικών στην Ευρώπη), που δημοσιεύτηκε τον Δεκέμβριο του 2017,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Νοεμβρίου 2019 σχετικά με την ποινικοποίηση της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στην Πολωνία¹,
- έχοντας υπόψη τις συστάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) του 2019 σχετικά με τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και τα συναφή δικαιώματα των εφήβων, καθώς και τα πρότυπα που εξέδωσε το περιφερειακό γραφείο του ΠΟΥ για την Ευρώπη με τίτλο «Standards for sexuality education in Europe: a framework for policy makers, educational and health authorities and specialists» (Πρότυπα για τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση στην Ευρώπη: ένα πλαίσιο για τους φορείς χάραξης πολιτικής, τις εκπαιδευτικές και υγειονομικές αρχές και τους ειδικούς),
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 13ης Φεβρουαρίου 2019, σχετικά με την εναντίωση στα δικαιώματα των γυναικών και στην ισότητα των

¹ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2019)0058.

φύλων στην ΕΕ²,

- έχοντας υπόψη τα αποτελέσματα της δεύτερης έρευνας για τα άτομα ΛΟΑΔΜ που διενεργήθηκε από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, στην οποία επισημαίνεται αύξηση της μισαλλοδοξίας και της βίας στην Πολωνία κατά των ατόμων ΛΟΑΔΜ και η απόλυτη δυσπιστία των Πολωνών ερωτηθέντων ΛΟΑΔΜ απέναντι στην καταπολέμηση των προκαταλήψεων και της μισαλλοδοξίας από την κυβέρνηση, δυσπιστία που αποτυπώνεται με το χαμηλότερο ποσοστό εμπιστοσύνης στην ΕΕ (μόνο 4 %), ενώ αντίστοιχα το ποσοστό των Πολωνών ερωτηθέντων που απάντησαν ότι αποφεύγουν να πηγαίνουν σε ορισμένα μέρη διότι φοβούνται ότι θα δεχτούν επίθεση, παρενόχληση ή απειλές ήταν το υψηλότερο στην ΕΕ (79 %),
 - έχοντας υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, και ιδίως τα άρθρα 1, 2, 3, 10, 11, 21, 35 και 45,
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), σχετικά με τις ιδρυτικές αξίες της Ένωσης, καθώς και το άρθρο 7 της ΣΕΕ, σχετικά με τη διαπίστωση της ύπαρξης σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από κράτος μέλος των αξιών του άρθρου 2,
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 8 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), σχετικά με την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών και το άρθρο 9 της ΣΛΕΕ, σχετικά με την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, κατάρτισης και προστασίας της ανθρώπινης υγείας, τον τίτλο IV της ΣΛΕΕ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων, καθώς και τον τίτλο V της ΣΛΕΕ σχετικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης,
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το άρθρο 35 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, «κάθε πρόσωπο δικαιούται να έχει πρόσβαση στην πρόληψη σε θέματα υγείας και να απολαύει ιατρικής περίθαλψης, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές», εξασφαλίζεται δε «υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας του ανθρώπου»: λαμβάνοντας υπόψη ότι η διασφάλιση προσβάσιμης και οικονομικά προσιτής σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των συναφών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της αντισύλληψης και της ασφαλούς και νόμιμης άμβλωσης, συνδέεται με πολλά ανθρώπινα δικαιώματα, μεταξύ των οποίων το δικαίωμα στη ζωή και την αξιοπρέπεια, την προστασία από την απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση, το δικαίωμα πρόσβασης σε υγειονομική περίθαλψη, το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή, το δικαίωμα στην εκπαίδευση και την απαγόρευση των διακρίσεων· λαμβάνοντας υπόψη ότι η άρνηση της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των συναφών δικαιωμάτων αντιβαίνει στις αποφάσεις της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ και της ΕΣΔΑ·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες, όπως ορίζονται στο άρθρο 2

² Κείμενα που εγκρίθηκαν, P8_TA(2019)0111.

της ΣΕΕ και κατοχυρώνονται στις διεθνείς συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αξίες αυτές, οι οποίες είναι κοινές στα κράτη μέλη και τις οποίες όλα τα κράτη μέλη έχουν προσυπογράψει ελεύθερα, αποτελούν το θεμέλιο των δικαιωμάτων όλων των προσώπων που ζουν στην Ένωση· λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 7 της ΣΕΕ προβλέπει τη δυνατότητα αναστολής ορισμένων δικαιωμάτων τα οποία απορρέουν από την εφαρμογή των Συνθηκών ως προς ένα κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων ψήφου στο Συμβούλιο, εφόσον διαπιστωθεί η ύπαρξη σοβαρής και διαρκής παραβίασης από το εν λόγω κράτος μέλος των αξιών του άρθρου 2·

- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι δύο προτάσεις νόμου που προέρχονται από πρωτοβουλίες πολιτών βρίσκονται ενώπιον του Κοινοβουλίου της Πολωνίας και μία από αυτές, γνωστή και ως νομοσχέδιο «σταματήστε τις αμβλώσεις», επιδιώκει την αυστηροποίηση της Πράξης του 1993 σχετικά με τον «σχεδιασμό της οικογένειας, την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των παιδιών», που είναι ήδη από τις πλέον περιοριστικές νομοθεσίες στην ΕΕ σχετικά με την άμβλωση, προκειμένου να αρθεί η νόμιμη πρόσβαση σε περιπτώσεις σοβαρής ή θανατηφόρας ανωμαλίας του εμβρύου σε άμβλωση, ουσιαστικά απαγορεύοντάς την· η δεύτερη πρόταση, γνωστή και ως νομοσχέδιο «σταματήστε την παιδεραστία» επιδιώκει να καταστήσει την παροχή σεξουαλικής αγωγής σε ανήλικους από εκπαιδευτικούς, επαγγελματίες του τομέα της υγείας και άλλους επαγγελματίες στον τομέα της εκπαίδευσης, ποινικό αδίκημα που τιμωρείται με φυλάκιση·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ολοκληρωμένη, κατάλληλη για την εκάστοτε ηλικία και τεκμηριωμένη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση είναι καίριας σημασίας προκειμένου παιδιά και νέοι να αναπτύσσουν υγιείς, ισότιμες, γόνιμες και ασφαλείς σχέσεις και έχει θετικό αντίκτυπο στην ισότητα των φύλων, μεταξύ άλλων με το μετασχηματισμό των επιβλαβών έμφυλων προτύπων και συμπεριφορών ως προς την έμφυλη βία, την ομοφοβία και τρανσφοβία, προλαμβάνει τις διακρίσεις και όλες τις μορφές κακοποίησης και της βίας με βάση το φύλο, και συμβάλλει στη μείωση της εγκυμοσύνης των εφήβων, στη μείωση της ανάληψης κινδύνων και στην αύξηση της χρήσης αντισύλληψης·
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Sejm (Πολωνική Δίαιτα) είχε νομική υποχρέωση να εξετάσει τις προτάσεις νόμου που προέκυψαν από πρωτοβουλία πολιτών εντός έξι μηνών από την ανάληψη των καθηκόντων της· λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 16 Απριλίου 2020, το πολωνικό κοινοβούλιο αποφάσισε να αναπέμψει σε επιτροπή τις δύο προτάσεις νόμου που προέκυψαν από πρωτοβουλία πολιτών και αφορούν την πρόσβαση στην άμβλωση και τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση για τους ανήλικους· λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν έχουν ανακοινωθεί ακόμη οι ημερομηνίες κατά τις οποίες οι κοινοβουλευτικές επιτροπές θα εξετάσουν τα νομοσχέδια·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το 2016, το 2018 και το 2020 τα νομοσχέδια για την επιβολή περιοριστικών μέτρων κατά των αμβλώσεων ή για την απόπειρα επιβολής σχεδόν πλήρους απαγόρευσης όσον αφορά το δικαίωμα στην άμβλωση προκάλεσαν μαζικές διαμαρτυρίες από γυναίκες και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σε ολόκληρη τη χώρα και στο εξωτερικό, συμπεριλαμβανομένης της Μαύρης Δευτέρας, της απεργίας των γυναικών το 2016· λαμβάνοντας υπόψη ότι, δυστυχώς, από τις αρχές του 2019, περισσότερες από 80 περιφέρειες, κομητείες ή δήμοι έχουν εγκρίνει ψηφίσματα με τα

οποία αυτοπροσδιορίζονται ως ζώνες απαλλαγμένες από την επονομαζόμενη «ιδεολογία των ΛΟΑΔΜ» ή ενέκριναν το σύνολο ή μέρος των «Περιφερειακών χαρτών για τα δικαιώματα των οικογενειών» και εισάγουν διακρίσεις, ιδίως εις βάρος των μονογονεϊκών οικογενειών και των γονέων και ατόμων ΛΟΑΔΜ και, εκ των πραγμάτων, περιορίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της ΕΕ·

1. επιδοκιμάζει το γεγονός ότι, στις 16 Απριλίου 2020, το πολωνικό κοινοβούλιο δεν ενέκρινε τις δύο προτάσεις νόμου που προέκυψαν από πρωτοβουλία πολιτών σχετικά με την πρόσβαση στην άμβλωση και την ολοκληρωμένη, κατάλληλη για την εκάστοτε ηλικία, σεξουαλική διαπαιδαγώγηση για τους ανηλίκους· εκφράζει την απογοήτευσή του για το γεγονός ότι το πολωνικό κοινοβούλιο δεν απέρριψε κατηγορηματικά αυτά τα δύο νομοσχέδια και αντιτίθεται στην αναπομπή των νομοσχεδίων σε επιτροπή για περαιτέρω εξέταση, δεδομένου ότι καθένα από αυτά θα έθιγε τα ανθρώπινα δικαιώματα· πιστεύει ότι η προοπτική πιθανής μελλοντικής ψηφοφορίας επί των εν λόγω νομοσχεδίων αποτελεί δυνητική απειλή για τις ιδρυτικές αρχές της ΕΕ, όπως κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 της ΣΕΕ, ιδίως τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, την απαγόρευση των διακρίσεων και την ισότητα, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών, καθώς και της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των συναφών δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των ΛΟΑΔΜ και του έργου της κοινωνίας των πολιτών·
2. καλεί την πολωνική κυβέρνηση και τα μέλη του πολωνικού κοινοβουλίου να παύσουν την εξέταση των δύο προτάσεων νόμου, δεδομένου ότι έχει ξεκινήσει μια έντονη, αναγκαία και θεμιτή αντιπαράθεση απόψεων, τόσο στην ίδια τη χώρα όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, εξαιτίας των ηθικών ζητημάτων που αυτά εγείρουν και τις αντιδράσεις που προκαλούν, και δεδομένου επίσης ότι η ζωή και τα θεμελιώδη δικαιώματα χιλιάδων γυναικών, ζευγαριών, οικογενειών, παιδιών και εφήβων, με πολλούς εξ αυτών να αποτελούν τα πιο νέα και πλέον ευάλωτα μέλη της κοινωνίας, θα μπορούσαν να θιγούν ανεπανόρθωτα, όπως επίσης και η ζωή και τα δικαιώματα παιδαγωγών σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας, μεταξύ των οποίων εκπαιδευτικοί, εξειδικευμένοι σύμβουλοι, προσωπικό υγειονομικής περίθαλψης και υπέρμαχοι δικαιωμάτων· εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για τις επανειλημμένες απόπειρες εισαγωγής, εξέτασης και μεταρρυθμίσης νομοθεσιών με σκοπό τον περιορισμό των δικαιωμάτων των γυναικών και της ισότητας των φύλων· παροτρύνει τους βουλευτές του πολωνικού κοινοβουλίου να μην προβούν σε καμία περαιτέρω απόπειρα περιορισμού της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των συναφών δικαιωμάτων των γυναικών και των εφήβων·
3. εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για τις πρόσφατες νομοθετικές προτάσεις, βάσει των οποίων οι ιατρικές μονάδες δεν θα είναι πλέον εκ του νόμου υποχρεωμένες να παραπέμπουν σε εναλλακτικές ιατρικές μονάδες σε περίπτωση που οι γιατροί, λόγω προσωπικών πεποιθήσεων, αρνηθούν να πραγματοποιήσουν άμβλωση· επαναλαμβάνει τις ανησυχίες του σχετικά με τη χρήση της ρήτρας επίκλησης λόγων συνείδησης, συμπεριλαμβανομένης της έλλειψης αξιόπιστων μηχανισμών παραπομπής και της μη έγκαιρης προσφυγής για τις γυναίκες που στερούνται νόμιμης πρόσβασης στην άμβλωση· υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με τη νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται στους γιατρούς να υπονομεύουν τα αναφαίρετα δικαιώματα των γυναικών σε ό, τι αφορά την έγκαιρη πρόσβαση στο πλήρες φάσμα των υπηρεσιών σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και το δικαίωμα στη ζωή, την

υγεία και την ιδιωτικότητα· καλεί την πολωνική κυβέρνηση να συμμορφωθεί με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου³, το οποίο έχει αποφανθεί ότι τα εμπόδια στην πρόσβαση σε νόμιμες αμβλώσεις στην πράξη παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και, ως εκ τούτου, να συμπεριλάβει στη νομοθεσία έναν κανόνα που ορίζει ότι, σε περίπτωση άρνησης, η ιατρική μονάδα πρέπει να υποδεικνύει άλλον ειδικό ή άλλη μονάδα για τον χειρισμό της αμβλώσης· ζητεί την κατάργηση της νομοθεσίας που περιορίζει την πρόσβαση γυναικών και κοριτσιών στο χάπι επείγουσας αντισύλληψης·

4. επιβεβαιώνει με έμφαση ότι η άρνηση παροχής υπηρεσιών στον τομέα της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των συναφών δικαιωμάτων συνιστά μορφή βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών και υπενθυμίζει ότι η μη διαθεσιμότητα επιστημονικά ακριβών πληροφοριών συνιστά παραβίαση των δικαιωμάτων των ατόμων να προβαίνουν σε τεκμηριωμένες επιλογές σχετικά με τη δική τους σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και τα συναφή δικαιώματα·
5. ενθαρρύνει τις πολωνικές αρχές να εφαρμόζουν με πρακτικό και αποτελεσματικό τρόπο τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης του Συμβουλίου της Ευρώπης, μεταξύ άλλων με τη διασφάλιση της εφαρμογής της υφιστάμενης νομοθεσίας σε ολόκληρη τη χώρα, καθώς και την παροχή επαρκούς αριθμού και κατάλληλης ποιότητας καταφυγίων για τις γυναίκες που έχουν υπάρξει θύματα βίας και για τα παιδιά τους·
6. εκφράζει την ανησυχία του για την αντίδραση στην απώλεια των δικαιωμάτων των γυναικών, την τάση προς συρρίκνωση του χώρου για την κοινωνία των πολιτών και το ανεπαρκές επίπεδο προστασίας στην Πολωνία του θεμελιώδους ανθρώπινου δικαιώματος των γυναικών και των εφήβων στην υγεία, της οποίας η σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και τα συναφή δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης στην ενημέρωση και την αυτοδιάθεση, αποτελούν ουσιώδη συνιστώσα που προστατεύεται από τη νομοθεσία σε διεθνές επίπεδο· εκφράζει επίσης ανησυχία για την απώλεια των δικαιωμάτων των νέων ΛΟΑΔΜ, των οποίων η ψυχική υγεία και η σωματική ασφάλεια διατρέχουν ιδιαίτερο κίνδυνο λόγω των συνεχιζόμενων επιθέσεων εναντίον ακτιβιστών και οργανώσεων από την κυβέρνηση, μέσω εφόδων, διακοπής της χρηματοδότησης και εκφοβισμού·
7. υπογραμμίζει ότι η απρόσκοπτη και έγκαιρη πρόσβαση σε υπηρεσίες αναπαραγωγικής υγείας και ο σεβασμός της αναπαραγωγικής αυτονομίας και λήψης αποφάσεων των γυναικών είναι κρίσιμης σημασίας για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και της ισότητας των φύλων· υπενθυμίζει ότι οι διεθνείς οργανισμοί για τα ανθρώπινα δικαιώματα έχουν διαβεβαιώσει επανειλημμένα ότι οι ιδιαίτερες περιοριστικές νομοθεσίες για τις αμβλώσεις είναι αντίθετες στα πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και πρέπει να μεταρρυθμιστούν· υπενθυμίζει ότι το Κοινοβούλιο έχει ήδη επικρίνει έντονα, στα ψηφίσματά του της 14ης Σεπτεμβρίου 2016⁴ και της 15ης Νοεμβρίου 2017⁵, κάθε νομοθετική πρόταση για την απαγόρευση

³ R.R., TYSIAC και P. και S. κατά Πολωνίας (αριθ. προσφυγής 27617/04, 5410/03, 57375/08)

⁴ EE C 204 της 13.6.2018, σ. 95.

⁵ EE C 356 της 4.10.2018, σ. 44.

της άμβλωσης σε περιπτώσεις σοβαρής ή θανατηφόρας βλάβης του εμβρύου, η οποία απαγορεύει ουσιαστικά την πρόσβαση σε φροντίδα διακοπής της κύησης στην Πολωνία, δεδομένου ότι η πλειονότητα των νόμιμων άμβλώσεων πραγματοποιούνται σε αυτή τη βάση·

8. τονίζει ότι οι γυναίκες οι οποίες αποφασίζουν να τερματίσουν μια εγκυμοσύνη, είτε ταξιδεύουν σε άλλη χώρα για να λάβουν υπηρεσίες ασφαλούς και νόμιμης διακοπής της κύησης, είτε υποβάλλονται σε δυνητικά μη ασφαλείς επεμβάσεις κατ' οίκον και ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο τη ζωή τους κατά τη διάρκεια των εν λόγω επεμβάσεων, ιδίως όταν πρόκειται για περιπτώσεις φτωχών γυναικών· επαναλαμβάνει ότι η άρνηση υπηρεσιών σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των συναφών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ασφαλούς και νόμιμης άμβλωσης, συνιστά μορφή βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών·
9. επαναλαμβάνει με έμφαση ότι η πρόσβαση σε ολοκληρωμένη, κατάλληλη για την εκάστοτε ηλικία πληροφόρηση σχετικά με το σεξ και τη σεξουαλικότητα, καθώς και η πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη στον τομέα της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας, συμπεριλαμβανομένων της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, του οικογενειακού προγραμματισμού, των μεθόδων αντισύλληψης και της ασφαλούς και νόμιμης άμβλωσης, είναι καίριας σημασίας για τη διαμόρφωση μιας θετικής, με σεβασμό προσέγγισης όσον αφορά τη σεξουαλικότητα και τις σεξουαλικές σχέσεις, καθώς και για τη δυνατότητα σύναψης σεξουαλικών σχέσεων, χωρίς κινδύνους, εξαναγκασμό, διακρίσεις και βία·
10. επαναλαμβάνει ότι πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για τη χειραφέτηση και την προστασία των νέων μέσω κατάλληλης για την εκάστοτε ηλικία πληροφόρησης σχετικά με το σεξ και τη σεξουαλικότητα, καθώς και μέσω της πρόσβασης σε υγειονομική περίθαλψη στον τομέα της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας· τονίζει ότι η έλλειψη πληροφόρησης και διαπαιδαγώγησης σχετικά με το σεξ και τη σεξουαλικότητα όχι μόνο δεν προστατεύει τους νέους αλλά θέτει, αντιθέτως, σε κίνδυνο την ασφάλεια και την ευημερία τους διότι τους καθιστά ευάλωτους στη σεξουαλική εκμετάλλευση, κακοποίηση και βία, συμπεριλαμβανομένων των κοριτσιών και των ατόμων ΛΟΑΔΜ νεαρής ηλικίας, που πλήττονται ιδιαιτέρως από την ανισότητα μεταξύ των φύλων και τους κοινωνικούς κανόνες· ζητεί τη στήριξη, την προστασία και την ενθάρρυνση των παιδαγωγών, των γιατρών και των φροντιστών ώστε να είναι σε θέση να παρέχουν τις εν λόγω πληροφορίες·
11. υπενθυμίζει ότι η εκπαίδευση, επιπλέον του ότι αποτελεί αυτοτελές ανθρώπινο δικαίωμα, συνιστά προϋπόθεση για την άσκηση και άλλων θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών· υπενθυμίζει ότι, βάσει του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η Πολωνία έχει καθήκον να παρέχει ολοκληρωμένη, υποχρεωτική, κατάλληλη για την εκάστοτε ηλικία, τυποποιημένη, τεκμηριωμένη και επιστημονικά ακριβή σεξουαλική διαπαιδαγώγηση· υπενθυμίζει ότι η διαπαιδαγώγηση αυτή αποτελεί απαραίτητο μέρος του σχολικού προγράμματος διδασκαλίας, ώστε να τηρούνται τα πρότυπα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για την Ευρώπη με σκοπό την εκπαίδευση και την προστασία των νέων· διαβεβαιώνει ότι η εν λόγω διαπαιδαγώγηση θα πρέπει να περιλαμβάνει τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την έμφυλη ταυτότητα, τη γενετήσια έκφραση, τις σεξουαλικές σχέσεις και τη σεξουαλική συναίνεση, καθώς και την πληροφόρηση σχετικά με αρνητικά αποτελέσματα ή παθήσεις, όπως οι σεξουαλικά

μεταδιδόμενες λοιμώξεις και ο ιός HIV, η ακούσια εγκυμοσύνη, η σεξουαλική βία και οι επιβλαβείς πρακτικές, όπως η αθέμιτη προσέγγιση παιδιών μέσω διαδικτύου και ο ακρωτηριασμός των γυναικείων εξωτερικών γεννητικών οργάνων·

12. καλεί την πολωνική κυβέρνηση να καταδικάσει επείγοντως τις αποφάσεις περιφερειακών και δημοτικών αρχών σχετικά τις λεγόμενες «ζώνες χωρίς ΛΟΑΔΜ» στην Πολωνία, οι οποίες παραβιάζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα και πυροδοτούν μίσος, δημιουργούν φόβο και οδηγούν στην έκθεση σε κίνδυνο των ατόμων ΛΟΑΔΜ+ στη χώρα, καθώς και να λάβει τα κατάλληλα νομικά μέτρα εναντίον των εν λόγω αποφάσεων· υπενθυμίζει το ψήφισμά του, της 18ης Δεκεμβρίου 2019, σχετικά με τις δημόσιες διακρίσεις και τη ρητορική μίσους κατά των ατόμων ΛΟΑΔΜ+, συμπεριλαμβανομένης της έννοιας των ζωνών χωρίς ΛΟΑΔΜ⁶· καλεί την πολωνική κυβέρνηση να λάβει μέτρα για την προστασία των ατόμων ΛΟΑΔΜ+, να αντιμετωπίσει όλες τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να εγγυηθεί τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των ατόμων και των οργανώσεων στην κοινωνία, που εκπροσωπούν τα συμφέροντα των γυναικών και των ατόμων ΛΟΑΔΜ+·
13. υπενθυμίζει ότι μπορεί να ενεργοποιηθεί το άρθρο 7 της ΣΕΕ, σε περίπτωση που διαπιστωθεί σαφής κίνδυνος σοβαρής παραβίασης των αξιών του άρθρου 2 από κράτος μέλος· πιστεύει ακράδαντα ότι οι παραβιάσεις των δικαιωμάτων των γυναικών, των ατόμων ΛΟΑΔΜ+ και άλλων μειονοτήτων συνιστούν σοβαρή παραβίαση των αξιών της ισότητας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες, που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 της ΣΕΕ· καλεί την Επιτροπή να παρακολουθεί την κατάσταση, προκειμένου να αξιολογήσει κατά πόσον η δημιουργία ζωνών χωρίς ΛΟΑΔΜ στο ένα τρίτο των πολωνικών δήμων, οι ομοφοβικές δηλώσεις και οι λοιπές παραβιάσεις των δικαιωμάτων των μειονοτήτων συνιστούν παράβαση του άρθρου 2 της ΣΕΕ, του άρθρου 3 παράγραφος 2 της ΣΕΕ, του άρθρου 21 της ΣΛΕΕ, των τίτλων IV και V της ΣΛΕΕ και του άρθρου 45 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων· καλεί, κατά συνέπεια, την Επιτροπή να εξετάσει μια αιτιολογημένη γνώμη σύμφωνα με το άρθρο 258 της ΣΛΕΕ και, στην περίπτωση αυτή, να εξετάσει το ενδεχόμενο να κινήσει την κατάλληλη διαδικασία επί παραβάσει· παροτρύνει την Επιτροπή να αναστείλει περαιτέρω τη διαρθρωτική χρηματοδότηση της ΕΕ στις περιφέρειες όπου θα είχε χρησιμοποιηθεί για δράσεις κατά των ΛΟΑΔΜ+ που παραβιάζουν τις αξίες της ΕΕ· ζητεί από το Συμβούλιο να εξετάσει αυτά τα ζητήματα στο πλαίσιο των τρεχουσών ακροάσεών του σχετικά με την κατάσταση στην Πολωνία·
14. καλεί την πολωνική κυβέρνηση να συμπεριλάβει τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την έμφυλη ταυτότητα και τα σεξουαλικά χαρακτηριστικά στον Ποινικό Κώδικα ως προστατευόμενα προσωπικά χαρακτηριστικά, ώστε να διασφαλίζονται τα δικαιώματα όλων των ατόμων ΛΟΑΔΜ+ στην Πολωνία·
15. ζητεί ολοκληρωμένη, κατάλληλη για την εκάστοτε ηλικία σεξουαλική αγωγή και διαπαιδαγώγηση κατά των διακρίσεων, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα στην Πολωνία, για την καταπολέμηση της ομοφοβίας, των στάσεων που εισάγουν διακρίσεις, των έμφυλων στερεοτύπων και των μυθευμάτων σχετικά με τη σεξουαλική και

⁶ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2019)0101.

αναπαραγωγική υγεία· καλεί την πολωνική κυβέρνηση να διασφαλίσει ότι οι νέοι έχουν πρόσβαση σε ολοκληρωμένη, κατάλληλη για την εκάστοτε ηλικία, τεκμηριωμένη σεξουαλική αγωγή και διαπαιδαγώγηση κατά των διακρίσεων στο σχολικό πρόγραμμα, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα, και να διασφαλίσουν ότι οι καταρτισμένοι εκπαιδευτικοί ή εκπαιδευτές λαμβάνουν στήριξη για την παροχή της εν λόγω εκπαίδευσης ώστε να το πράττουν με τεκμηριωμένο και αντικειμενικό τρόπο· ζητεί από τις πολωνικές αρχές να μην εγκρίνουν κάποια πολιτική που αντιτίθεται στους στόχους αυτούς και να μη θεσπίσουν κανένα πειθαρχικό μέτρο το οποίο είτε τάσσεται κατά των εκπαιδευτικών και των παιδαγωγών είτε συνεπάγεται τον στιγματισμό τους, λόγω της παροχής εκ μέρους τους μαθημάτων σεξουαλικής αγωγής και διαπαιδαγώγησης κατά των διακρίσεων·

16. καλεί τις πολωνικές αρχές να συμμορφωθούν με τις συστάσεις που διατύπωσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του της 14ης Νοεμβρίου 2019 σχετικά με την ποινικοποίηση της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στην Πολωνία⁷, καθώς και με τις συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης και του ΠΟΥ·
17. πιστεύει ότι η έγκριση του Κοινοβουλίου για το ΠΔΠ 2021-2027, το οποίο περιλαμβάνει το πρόγραμμα «Δικαιώματα και αξίες», θα πρέπει να εξαρτάται από την τήρηση των αξιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης· επαναλαμβάνει την έκκλησή του όσον αφορά τη θέσπιση ενός μηχανισμού για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης, σε περίπτωση γενικευμένων ελλείψεων όσον αφορά το κράτος δικαίου στα κράτη μέλη, και είναι προετοιμασμένο να μην δώσει τη συναίνεσή του για το ΠΔΠ εάν δεν επιτευχθεί πολιτική συμφωνία επί του εν λόγω μηχανισμού· καλεί τις πολωνικές αρχές να εξασφαλίσουν επαρκή χρηματοδότηση μέσω ενωσιακών μέσων, όπως το ΠΔΠ και άλλα πιλοτικά έργα, ώστε να καταστεί το ΠΔΠ διαθέσιμο στις οργανώσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των γυναικών και των οργανώσεων ΛΟΑΔΜ+, και να αντιμετωπίσουν την αύξηση της γραφειοκρατίας και τους περιορισμούς στη χρηματοδότηση των οργανώσεων για τα θεμελιώδη δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων για τα δικαιώματα των γυναικών και των ακτιβιστών.

⁷ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2019)0058

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Τίτλος	Διαπίστωση ότι συντρέχει σαφής κίνδυνος σοβαρής παραβίασης, εκ μέρους της Δημοκρατίας της Πολωνίας, του κράτους δικαίου
Έγγραφο αναφοράς	2017/0360R(NLE)
Επιτροπή αρμόδια επί της ουσίας	LIBE
Γνωμοδότηση της Ημερομ. αναγγελίας στην ολομέλεια	FEMM 27.5.2020
Συντάκτης(τρια) γνωμοδότησης Ημερομηνία ορισμού	Evelyn Regner 27.4.2020
Ημερομηνία έγκρισης	3.7.2020
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+: 24 -: 6 0: 3

**ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

24	+
RE	Abir Al-Sahlani, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans, Chrysoula Zacharopoulou
GUE/NGL	Eugenia Rodríguez Palop, Έλενα Κουντουρά
EPP	Frances Fitzgerald, Cindy Franssen, Arba Kokalari, Sirpa Pietikäinen, Christine Schneider, Ελισσάβετ Βόζεμπεργκ-Βρυωνίδη
S&D	Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Heléne Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, María Noichl, Pina Picierno, Evelyn Regner
GREENS/EFA	Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Ernest Urtasun, Alice Kuhnke

6	-
ID	Christine Anderson, Simona Baldassarre, Annika Bruna, Isabella Tovaglieri
ECR	Margarita de la Pisa Carrión, Jadwiga Wiśniewska

3	0
EPP	Rosa Estaràs Ferragut, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Livia Járóka

Υπόμνημα για τα χρησιμοποιούμενα σύμβολα:

+ : υπέρ

- : κατά

0 : αποχή

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΑΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Τίτλος	Διαπίστωση ότι συντρέχει σαφής κίνδυνος σοβαρής παραβίασης, εκ μέρους της Δημοκρατίας της Πολωνίας, του κράτους δικαίου	
Έγγραφο αναφοράς	2017/0360R(NLE)	
Ημερομηνία διαβούλευσης / αίτησης έγκρισης	7.5.2020	
Επιτροπή αρμόδια επί της ουσίας Ημερομ. αναγγελίας στην ολομέλεια	LIBE 27.5.2020	
Γνωμοδοτικές επιτροπές Ημερομ. αναγγελίας στην ολομέλεια	AFCO 27.5.2020	FEMM 27.5.2020
Αποφάσισε να μη γνωμοδοτήσει Ημερομηνία της απόφασης	AFCO 8.6.2020	
Εισηγητές Ημερομηνία ορισμού	Juan Fernando López Aguilar 14.10.2019	
Εξέταση στην επιτροπή	13.7.2020	14.7.2020
Ημερομηνία έγκρισης	16.7.2020	
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+: -: 0:	52 15 0
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Magdalena Adamowicz, Κωνσταντίνος Αρβανίτης, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rares Bogdan, Saskia Bricomont, Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Caterina Chinnici, Clare Daly, Marcel de Graaff, Lena Düpont, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Balázs Hidvéghi, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Livia Járóka, Marina Kaljurand, Fabienne Keller, Peter Kofod, Moritz Körner, Juan Fernando López Aguilar, Nuno Melo, Roberta Metsola, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Nicola Procaccini, Emil Radev, Paulo Rangel, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Martin Sonneborn, Sylwia Spurek, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Tomas Tobé, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Bettina Vollath, Jadwiga Wiśniewska, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos	
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Abir Al-Sahlani, Bartosz Arłukowicz, Malin Björk, Delara Burkhardt, Gwendoline Delbos-Corfield, Nathalie Loiseau, Erik Marquardt, Sira Rego, Domènec Ruiz Devesa, Paul Tang, Hilde Vautmans, Tomáš Zdechovský	
Ημερομηνία κατάθεσης	20.7.2020	

**ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ
ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

52	+
EPP	Magdalena Adamowicz, Bartosz Arłukowicz, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareș Bogdan, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Nuno Melo, Roberta Metsola, Nadine Morano, Emil Radev, Paulo Rangel, Ralf Seekatz, Tomas Tobé, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Delara Burkhardt, Caterina Chinnici, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Juan Fernando López Aguilar, Marina Kaljurand, Javier Moreno Sánchez, Domènec Ruiz Devesa, Sylwia Spurek, Paul Tang, Bettina Vollath, Elena Yoncheva
RENEW	Abir Al-Sahlani, Sophia in 't Veld, Fabienne Keller, Moritz Köner, Nathalie Loiseau, Maite Pagazaurtundúa, Michal Šimečka, Ramona Strugariu, Hilde Vautmans
GREENS/EFA	Saskia Bricmont, Damien Carême, Gwendoline Delbos-Corfield, Erik Marquardt, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Tineke Strik
GUE/NGL	Κωνσταντίνος Αρβανίτης, Malin Björk, Clare Daly, Sira Rego
NI	Laura Ferrara, Martin Sonneborn

15	-
EPP	Balázs Hidvéghi, Livia Járóka
ID	Nicolas Bay, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Marcel De Graaff, Peter Kofod, Annalisa Tardino, Tom Vandendriessche
ECR	Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Patryk Jaki, Nicola Procaccini, Jadwiga Wiśniewska
NI	Milan Uhrík

0	0

Υπόμνημα των χρησιμοποιούμενων συμβόλων:

+ : υπέρ

- : κατά

0 : αποχή